

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXI.
ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

8.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em. (Tavb.: 323-722.)

Közleményeink egészben vagy részben való átvétele csak a forrás megnevezése mellett történhetik.

Egyesületünk érdekképviseleti megbízása.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter Úr Ónagyméltósága a következő leiratot intézte egyesületünkhöz.

Az Országos Erdészeti Egyesület t. Elnökségének,

Budapest.

A magyar erdőgazdaság érdekének és a termelés fontosságának biztosítása végett az Országos Erdészeti Egyesületet a fatermelői szakma egyedüli országos szabad érdekképviseleti szervének tekintem és felruházom azzal a joggal, hogy a jövőben a hatóságok és hivatalok, valamint más érdekképviseleti szervek előtt, mint ilyen lépjen fel és az említett szakmát érintő kérdések tárgyalásában, mint ilyen vegyen részt.

Amidőn fentiekről az Egyesületet értesítem, bízom abban, hogy a reáharuló feladatokat mindenkor a magyar erdőgazdaság és a fatermelés egyetemes érdekeihez híven, egyszersmind a földművelésügyi kormányzat erdőgazdasági és a fatermelés politikai célkitűzéseivel összhangban teljesíti.

Egyben felkérem, hogy e szakmába vágó üléseiről a m. kir. földművelésügyi minisztérium I/B. főosztályát képviselőként céljából megfelelő időben értesítse.

Végül értesítem az Egyesületet, hogy a fenti rendelkezésemet egyidejűleg a m. kir. pénzügyi, kereskedelem- és közlekedésügyi, iparügyi és közellátási miniszter urakkal, valamint az összes kereskedelmi és iparkamarákkal tudomásulvétel és mihez tartás végett közöltem.

Budapest, 1942. évi július hó 23-án.

(93,332/1942. I/A.—1. sz.)

Báró Bánffy Dániel s. k.

*

Az első szó, amellyel a Miniszter Úr leiratát méltatni kívánjuk, az őszinte háláé legyen.

Bánffy Dániel báró eddig is több ízben kézzelfogható jelét adta annak, hogy az Országos Erdészeti Egyesületet, amelynek dicső-emlékű nagyatya, Bánffy Dezső báró hosszú időn keresztül nagyrabecsült elnöke volt, közgazdasági életünk jelentős tényezőjének és munkáját nélkülözhetetlennek tartja.

Megtisztelő jóindulatát jubileumi közgyűlésünk óta állandóan érezzük és most kiadott rendelete is kétségtelenül a bizalom jele.

Szerénytelenség nélkül merjük állítani, hogy ezt a bizalmat egyesületünk 75 éves multjával, a magyar erdőgazdaság érdekében kifejtett önzetlen, áldozatos működésével ki is érdemelte.

Hiszen megalakulása percétől kezdve kitartó és hűséges segítője volt a földművelésügyi kormányzat erdőgazdaságpolitikai törekvéseinek, kezdeményező, véleményező és javaslattevő készsége, amelyet kizárólag a közérdek szolgálata vezérelt, mindig szíves fogadtatásban részesült.

Az erdőszeti főosztály eddig is meghallgatta egyesületünket minden fontos kérdésben, és büszkén hivatkozunk arra, hogy felterjesztéseinkben a legnehezebb körülmények között is csak a tiszta tárgyilagosság érvényesült.

A kölcsönös megértés és barátság, amely az államerdőszeti igazgatás és a szabad társuláson alapuló erdőszeti érdekvépviselet között évtizedek során egyre jobban elmélyült, a közös munka maradandó értékeivel gyarapította erdőgazdaságunkat.

Nem hangzatos szólam tehát, ha azt állítjuk, hogy a szakminiszter elismerését kifejező rendelkezés olyan lehetőségek előtt nyitja meg az utat, amelyek minden vonatkozásban a jobb jövőt szolgálják.

Mert kétségtelen, hogy a magyar erdők teljesítőképességének a növelését és faellátásunk zavartalanságát *csak az összes erők céltudatos egybefogása* biztosíthatja.

Egyesületünk eddig is sokat fáradozott ebben az irányban, sajnos, kevés sikerrel. A kisebb erdők birtokosai — a m. kir. erdőfelügyelőségek útján megnyert közbirtokosságok kivételével — nem jutottak el annak a felismeréséhez, hogy érdekeiknek a közösség nemcsak hathatósabb védelmet, hanem erősebb érvényesülést is szerezhet.

Ez a helyzet — hisszük — lényegesen megváltozik most.

Nyíltan megmondjuk: nem annyira a tagok várható szaporodásával együttjáró anyagi előnyökre, mint inkább arra az *erkölcsi megerősítésre* számítunk, amelyet az egységesen mögöttünk felsorakozott magyar erdőgazdaság jelent!

*

Bár talán felesleges is külön kiemelni, tévedések elkerülése végett mégis hangsúlyoznunk kell, hogy egyesületünk kizárólag az *őstermelésszerűen* üzött, tehát az erdőbirtokosok részéről házilag végzett fahasznalatokra vonatkozólag nyert érdekképviselési megbízást. A fanagykereskedői iparigazolvány járulékos jogaként tekintendő vállalati termelés továbbra is a Magyar Fatermelők, Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületének a hatáskörébe tartozik.

Ez a kitűnő szervezet a múltban is sokszor harcolt egyesületünkkel vállvetve, komoly közös célok eléréséért, ma pedig a fakereskedelem- és faiparra vonatkozóan nyert érdekképviselési megbízása alapján kétségtelenül jelentősen támogatni tudja az erdőgazdaság nagyobb jövedelmezőségének az elérését célzó törekvéseinket.

*

Örömmel és büszkén vállaljuk az eddig is érzett felelősségünk hivatalos megerősítésével reánk háruló feladatokat. De munkánkat csak az együttes erő kifejtés vezetheti sikerre.

Kérjük tehát t. Tagtársainkat, támogassanak bennünket érdeklődésükkel, felvilágosító és szervező munkájukkal abban a szilárd elhatározásunkban, hogy az előlegezett bizalomra minden tekintetben érdemesek leszünk.

Néhány megjegyzés Karunk térbeli fejlesztésének kérdéséhez.

Írta: Dr. Fehér Dániel.

Az „Erdészeti Lapok“ júniusi számában *Modrovich Ferenc* tanártársam, kari dékán, ismertette ennek az erdőmérnökképzés szempontjából olyan fontos és mielőbb megoldásra váró kérdésnek a mai állását. Az ő minden tekintetben megokolt szakszerű megjegyzéseire, továbbá ahhoz a szép és nagyvonalú tervhez, amelynek a kereteit megadta, lényegben nem sok hozzátennivalóm van.

A fejlesztés ma már elengedhetetlen előfeltétele annak, hogy Karunkon belül az erdőmérnökképzést korszerű keretek között folytathassuk le és egyik előfeltétele annak is, hogy hallgatóink megfelelő elhelyezésben készülhessenek jövő feladataikra.

A cikkíró tervét egy javíthatatlan derülátó ember szép álmának minősítette. *Nekünk azonban kötelességünk mindent elkövetni, hogy ebből a szép álmoból minél előbb, sőt a közeljövőben valóság is legyen.* Ezt annyival inkább kötelességünknek kell tartanunk, mert a terv megvalósulása elé nem tornyosulnak leküzdhetetlen nehézségek, ha mindannyian egyetértve összefogunk és mindent elkövetünk, hogy a fejlesztésnek ez a módja csakugyan meg is történjen.

A magam részéről azonban — első sorban azért, hogy a terv megvalósulását szerény erőmmel is támogathassam, — kartársaim figyelmét két fontos mozzanatra szeretném még felhívni.

Az egyik a finn erdészeti szakoktatásnak — éppen most a háborús évek folyamán véghezvitt nagyszabású fejlesztése. A mai Magyarország lakosságához és gazdasági erejéhez viszonyítva Finnország — nagy területe ellenére — kétségen kívül a kis államok közé sorolandó. Egy országnak a nagysága azonban, amint éppen ennek a kiváló vitéz népnek a magatartása megmutatta, nem a terület vagy a lakosság száma szerint esik a világtörténelem mérlegén latba, hanem elbírálásánál olyan erkölcsi tényezők is tekintetbe jönnek, amelyek akár a területet, akár a lakosság számát sokszor erősen kiegyenlítik és ellensúlyozzák. A legjobb bizonyítéka ennek a finn erdészeti szakoktatásnak a legutóbbi években tapasztalható nagyszabású fejlődése.

1940-ben nyitották meg úgyszólván ágyúdörgés közben a Helsinkiben emelt hatalmas négyemeletes épületet, amelyben az ottani egyetemen belül működő erdészeti kar és az erdészeti kutató intézet méltó és minden tekintetben kielégítő otthonhoz jutott. Csak tájékozásul jegyzem meg, hogy az épületnek 75.000 m³ a hasznosítható térfogata. A hatalmas előadótermek, tanszéki helyiségek pedig a legkényesebb igényeket is kielégítik. Egyébként nemcsak a szorosan vett szakoktatás szükségleteiről gondoskodtak,

hanem közvetlenül éttermeket, kávéházakat, társalgókat is helyeztek el az épületben a tanárok, hallgatók és az intézeti alkalmazottak kényelmének a szolgálatára.

Hasonló nagyszabású fejlődésen megy át a Német Birodalom felsőbb erdészeti szakoktatása is. Októberben, amikor a Reichsforschungsrat vendégeként közel két hetet töltöttem Németországban, alkalmam volt az eberwaldei erdészeti főiskola nagyszabású fejlődését a helyszínen tanulmányoznom. Itt a tanszékeket és a velük kapcsolatos előadótermeket, laboratóriumokat és egyéb helyiségeket nem egy központi hatalmas épületben helyezték el, hanem arra igyekeztek, hogy az egyes tanszékek, intézetek egyesével vagy kettesével különálló, szép tágas kertekkel körülvett, külön épületekben kapjanak helyet. A fejlődés ma már olyan nagyszabású, hogy a főiskola eredeti régi épületei és területei valószínűleg eltörpülnek az újonnan emelt épületek és kertek mellett. Ezért kell nekünk is minden alkalmat és lehetőséget megragadnunk, hogy — amint ezt *Modrovich* olyan világosan és meggyőzően kifejtette —, az erdőmérnöki szakoktatás legegységesebb térbeli előfeltételeit meg tudjuk teremteni.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan kartársaim figyelmét még két olyan feladatra szeretném ráirányítani, amelyet az említett cikk nem érintett, noha megoldásuk az erdőmérnöki szakoktatás egyik legalapvetőbb feltétele.

Sorrendben először a *botanikus kert* fenntartásának és fejlesztésének a kérdését szeretném itt megemlíteni.

Ezen a téren Sopronban szerencsés előfeltételeket találtunk és ennek köszönhetjük azt, hogy az elmúlt két évtized alatt az erdőmérnöki osztály botanikus kertjét mind területében, mind az ott képviselt szabadföldi növények fajtáinak a számában nemcsak Magyarország, de Európa egyik legszámottevőbb botanikus kertjévé sikerült fejleszteni. Erről a függelékben csatolt legújabb hiteles adatok alapján összeállított kimutatás ad megfelelő tájékoztatást.

A kert fejlesztésénél természetesen számolnunk kellett azal, hogy a kert elsősorban az erdőgazdasági szakoktatás céljait szolgálja. Ezért a fősúlyt az arborétum kifejlesztésére fordítottuk. De e mellett — eltérően a régi selmeci botanikus kert terveitől — az erdei aljnövényzetet magukban foglaló, kiterjedt élettani csoportokat is létesítettünk, sőt ezeket a magashegységi és az alföldi szikes és homokos területek növényzetét felölelő csoportokkal is kiegészítettük. A biológiai csoportok fejlesztésének a célja elsősorban az volt, hogy alkalmazkodjunk a mai korszerű növényzociológiai ismeretek állásához és ezeket a gyakorlati erdőgazdaság hasznosítható tényezőjévé tegyük. A kert teljesen és rendszeresen

betelepített területe az épületek elfoglalta területekkel együtt kereken 10 ha, régi selmeci kertünk kereken csak 3 ha volt. Amíg a kolozsvári botanikus kert ismét birtokunkba nem került, kertünk Magyarországon nemcsak területével, de a benne megtelepített szabadföldi fák, cserjék és egyéb növények fajainak számával is a legjelentékenyebb volt. A kolozsvári botanikus kert területben ma sem haladja meg lényegesebben, mert a két kert területe között a különbség mindössze 1.4 hektárra tehető. A debreceni és szegedi botanikus kertek pedig még telepítés és berendezés alatt állanak és így ezeket a mi már jórészen végleges keretek között kialakított kertünkkel egyelőre nem lehet összehasonlítani.

Természetesen kertünket sem a budapesti, sem a kolozsvári botanikus kert belső felépítésével nem lehet közvetlenül párhuzamba állítani, mert hiszen mindegyiknek más és más a rendeltetése. Éppen ezért a rendelkezésemre állott erkölcsi és anyagi erővel — amint már kifejtettem —, a kert szívéét jelentő arborétumot és az erdészeti szakoktatással legszorosabb összefüggésben álló növényföldrajzi és ökológiai csoportokat fejlesztettük. Ennek megfelelően természetesen a nagy költséggel és munkával járó üvegházak építését és fenntartását nem is terveztük és a jövőben is csak azokat az üvegházakat tartjuk fenn, amelyek szükségések ahhoz, hogy egyrészt a kert elmaradhatatlan díszítéséről gondoskodjunk, másrészt pedig a meglévő növényanyagot szaporíthassuk és hallgatóinknak legalább a legfontosabb forró földövi növényeinket bemutathassuk.

Itt meg kell azonban jegyezni, hogy a jelenleg rendelkezésünkre álló üvegházak — a *Rockefeller*-alap részéről az intézet kutató munkássága céljaira berendezett, különleges kísérleti üvegházon kívül — kezdetlegesebbek és ma már a legszükségesebb növényanyagot is alig tudják befogadni. Emellett fűtőberendezésük kezdetleges, úgyhogy ezekkel a szükséges hőmérsékletet, különösen téli időben, csak a legnagyobb nehézségek árán tudjuk fenntartani. Ezen a téren tehát még a kert eredeti, szorosabb célkitűzéseire való igazodás esetén is elkerülhetetlen lesz a közeljövőben az üvegházak műszaki berendezésének a javítása, illetőleg a régieknek újabb korszerű épületekkel való kicserélése. Rá kell még mutatnunk arra a körülményre is, hogy a kert pénzügyi ellátása mind-ezideig annyira szűk keretek között mozgott, hogy a rendelkezésünkre álló anyagi eszközökkel és munkaerővel csak a legnagyobb nehézségek árán tudtuk a fejlesztés és fenntartás nehéz munkáját megvalósítani. Gyökeres változásra van tehát szükség, mert a kert szépen fejlődő állománya, mégpedig mind a fák és cserjék, mind pedig különösen a rendkívül lelkiismeretes gondozást követelő biológiai csoportok fenntartása az eddiginél kiadósabb anyagi eszközöket és főleg több munkaerőt igényel, amelyeknek kereteit a

közeljövőben a fokozatos fejlődés útján ki kell bővítenünk. Hogy a kert az utolsó két évtized alatt milyen nagyszabású fejlődésen ment át, a most következő táblázatos összeállítás mutatja.

A kert helye	A fajok száma az											
	1918. év en			1923. évben			1940. évben			1941. évben*		
	Fa	Cserje	Lágyszárú	Fa	Cserje	Lágyszárú	Fa	Cserje	Lágyszárú	Fa	Cserje	Lágyszárú
Selmecbányán	377	275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopronban	—	—	—	88	53	—	452	428	1870	460	440	990

Nem szükséges hangsúlyoznom, hogy az erdőmérnöki szakoktatás szempontjából mit jelent az, hogy hallgatóink nemcsak a fákat, hanem az aljnövényzetet és Magyarország erdőtípusait is megismerhetik a kert közvetlen szemlélete alapján. Éppen a legutóbbi években telepítettük be a földművelésügyi minisztérium támogatásával és az egyes erdőigazgatóságok tevékeny közreműködésével a most visszakerült Kárpátok legfontosabb flóraelemeit. A kert fejlesztése ma már annyira sikerült, hogy hallgatóink kora tavasztól késő ősziig sétáik alkalmával közvetlenül megfigyelhetik a fák, cserjék és legfontosabb aljnövényeink rügyfakadását, virágzását, termésképzését és fejlődését, tehát alaposan gyarapíthatják biológiai tudásukat.

Azt hiszem, abban minden gyakorlati kartársam egyetért velem, hogy mérnöki képzettségünk ellenére *hivatásunk első és legfontosabb feladata a gazdálkodás*. Nekünk elsősorban erdőt kell telepítenünk, felnevelnünk és ami a legfontosabb, ennek az életfolyamatait hosszú évtizedeken keresztül úgy kell irányítanunk, hogy a talaj termőerejét legjobban kihasználva, a legjobb fatermést érhessük el. Az erdő léttére pedig növényekből áll, ezeket tehát meg kell ismernünk és életfolyamataikkal minden erdőmérnöknek tisztában kell lennie. *Műszaki tudásunk és képzettségünk* ennek minden szükségszerű alapossága és szabatosága mellett *sem lehet öncélú*.

Hivatásunk és rendeltetésünk lényegében *növénytermelésből* áll. Mi első sorban *őstermelők* vagyunk és így hivatásunknál fogva tudásunk és képzettségünk természetesen biológiai ismereteinken alapszik. Növénytermeléssel eredményesen pedig csak az tud foglalkozni, aki a termelés kereteit kitöltő növényekkel és így a mi

* 1941 végén kereken 5000 jeltáblával megjelölt szabadföldi fát, cserjét és lágyszárú növényt tartottunk nyilván.

esetünkben az erdei fákkal, cserjékkel és az erdő életterét még ezen felül betöltő élőlények összességével és azok dinamikai életjelenségeivel tisztában van.

Ezeknek az alapvető biológiai ismereteknek az elsajátítása már csak azért is szükséges és fontos, mert az erdő hosszú élettartama következtében az erdőkezelőit a gazdálkodás folyamata alatt nehéz felelősség terheli, hogy ne kövessenek el olyan hibákat, amelyeknek a kárát későbbi nemzedékek szenvedik meg.

A kert mai kiterjedése mellett mindinkább szűknek kezd bizonyulni. Olyan szép és egy annyira alaposan kiépített intézménnyel van dolgunk, amelynek a továbbfejlesztése nemcsak a szorosan vett biológiai erdészettudományoknak, hanem a gyakorlati kiképzésnek is életbevágóan fontos érdeke. Ezért magam is különös örömmel és meglelégedéssel üdvözlöm *Modrovich* kartársam elgondolásait, mert ezek megvalósítása esetén nem leszünk abban a kényszerhelyzetben, hogy a kert most már lassan-lassan amúgy is túlszűfolttá vált értékes növényállományát, illetőleg az annak elhelyezésére szolgáló területet megcsonkítsuk és ezzel a kert egységes felépítését, amelyet két évtizeden keresztül oly nagy gonddal hajtottunk végre, tönkre tegyük.

Erre különösen Magyarországon két elrettentő példa van már előttünk. Mind a kettőt felhozom itt, mert kiáltó bizonyosságul szolgálnak ahhoz, hogy milyen nehéz munkával, költséggel és fáradsággal jár egy már egyszer elrontott és megcsonkított kertet újra megtervezni, felépíteni és kifejleszteni. Épületeket mindig fel lehet építeni, mert az építés egyszerűen az anyagnak és a rendelkezésre álló pénzügyi erőforrásoknak a kérdése. A botanikus kertek telepítését azonban sem pénzzel, sem területtel nem lehet egyhamar megoldani, mert itt még a megtelepítendő növények életének a bonyolult mechanizmusa is szerepet játszik. Csak az, aki valaha ilyen kérdésekkel foglalkozott, tudja megérteni, milyen nehéz, milyen szeretetet és odaadást kíván az élő növények megtelepítése és milyen hosszú évekig tartó kitartó munkát jelent egy-egy biológiai csoport kialakítása. Mindezekhez járul az a körülmény, hogy természetesen a mi kertünket is a növények rendszertani helyzetének megfelelően egységes terv és alapelv szerint építettük fel. Ha tehát bárhol területet veszünk el, végeredményben nemcsak a beépítésre szánt terület növényeit pusztítjuk ki, hanem a kert egységes és rendszeres felépítését is megbontjuk. Így rontották el évtizedekkel azelőtt a budapesti Tudományegyetem botanikus kertjét. Elrontották olyan időben, amikor elég terület állt volna rendelkezésre annak a klinikai csoportnak a felépítésére, amelynek a céljaira a kert területének a legnagyobb részét elvették. Évtizedek óta ígérik és próbálják újra felépíteni az elpusztított kertet, amelynek ma csak egy kis maradványa van még használatban, de

ennek a méretei egyáltalában nem állanak arányban a budapesti Tudományegyetem kereteivel.

Így rontották el az első világháború előtt a kolozsvári botanikus kertet is. Annak a területét is megbontották, építkezések céljaira használták fel és az eredmény az lett, hogy megint két évtized munkája kellett hozzá, amíg új területen az új kertet be lehetett rendezni.

Nekünk a saját érdekünkben úgy kell karunk elengedhetetlenül szükséges térbeli fejlesztését megoldanunk, hogy ezt a meglévő szép kultúrintézményt, amely kiterjedése és szabadföldi növényeinek a fajgazdasága tekintetében még európai viszonylatban is az elsők között van, sem területében, sem állományában tovább meg ne csonkítsuk. Sőt, véleményem szerint a kar térbeli fejlesztésével kapcsolatosan mindent el kell követnünk, hogy a kert mostani zsúfoltságát megszüntessük és nagyobbításáról megfelelően gondoskodhassunk. Ebből a szempontból is a legnagyobb örömmel és megelégedéssel kell üdvözölnöm és méltatnom *Modrovich* elgondolását.

*

Másodszor még az *erdészeti kísérletügy* és az *erdészeti kutató-intézet* jövő fejlődésének a kérdésével kívánok még foglalkozni.

Véleményem szerint az erdőmérnöki tudományok fejlődését és az erdőmérnöki felsőbb szakoktatás kérdését az erdészeti kísérletügy lététől és fejlesztésétől elválasztani káros következmények nélkül nem lehet. Érezte és tudta ezt a mai magyar erdőgazdaság és a mai színvonalas erdőmérnöki felsőbb szakoktatás nagy újjáépítője *Kaán Károly* is, aki már ezelőtt két évtizeddel igyekezett szervezeti rendelkezésekkel megteremteni az erdészeti kísérletügy, meg a szakoktatás és ezzel kapcsolatosan az erdészettudományi kutatás kapcsolatait.

Egy alapvető kérdéssel itt tisztába kell jönnünk. A tudományos kutatás és kísérletügy a felsőbb egyetemi szakoktatással szorosan összefügg. Egyetemi keretben tanítani, előrelátó, fejlődni tudó és akaró új nemzedéket felnevelni csak az tud, aki maga is tevékeny részese a tudományos kutatásnak és tudományszakának állandó, szünet nélkül való előbbrevitelének. Az erdészeti kutató-intézet ezen a téren fontos hivatást tölt be. Megteremteni a kapcsolatot a gyakorlati élet kísérletügyi kívánalmai és az egyetem falain belül lefolyó elméleti kutató-munkásság között. Ezért működik a legtöbb kultúrország erdészeti kísérletügyi intézménye olyan szorosan a felsőbb szakoktatással együtt. A legjobb példa erre Finnország, ahol az eddig különálló épületekben elhelyezett erdészeti kísérletügyi intézetet a szakoktatással közös épületben helyezték el.

De ha Németországot vesszük szemügyre, ott is azt tapasztaljuk, hogy az erdészeti kutató-intézetek a felsőbb szakoktatásügyi intézményekkel szoros tudományos és szervezeti kapcsolatban működnek együtt. Hasonló megoldásról, amint említettem, *Kaán Károly* örökbecsű és nagyvonalú eredeti terve is gondoskodott. Hogy ez nem valósult meg az elmúlt két évtizedben, úgy amint erre nekünk szükségünk lett volna, annak okaival és az ezt előidéző egyéb körülményekkel itt, ahol a jövő fejlődésének a lehetőségeit tárgyalom, feleslegesnek tartanám behatóan foglalkozni. Nem az eddig többé-kevésbé elmulasztottaknak a pótlásáról van itt szó, hanem a jövő építő munkájáról. Csak mindössze arra szeretnék itt rámutatni, hogy az együttműködés hiányosságai nem a vezetők jóakarátán mulottak, hanem első sorban azon a körülményen, hogy ilyen nagyobbszabású munkásság eredményes létrehozásához szükséges anyagi feltételek eddig mindig hiányoztak.

A kar mostani ki nem elégítő elhelyezésekor sehogyszem lehetett elkerülni, hogy a kutató-intézet helyiségeit a szorosan vett szakoktatás céljaira igénybe ne vegyük. Az így kialakult helyzetet azonban nem szabad véglegesnek tekintenünk és mindent el kell ezen a téren is követnünk, hogy az erdészeti kutató-intézetet kiépítsük és azt ne csak papírforma szerint, hanem szervezeten is az erdőmérnöki osztállyal eredményesen működő egységes kutatószervbe tömörítsük. Ha itt szervezeti megoldásról beszélek, természetesen távolról sem gondolok arra, hogy akár a kísérletügy keretében érdekelt kari intézmények, akár pedig maga a kutató-intézet működését, elgondolásait korlátozzuk. A szervezésnek olyan módjára gondolok, amelyre szintén a finnek adtak kitűnő példát. Kölcsönös megértéssel és jóindulattal igen szépen meg lehet oldani azt, hogy a feladatokat egységesítjük, a problémákon vállaltve dolgozunk és ezzel megakadályozzuk erőink és anyagi segélyforrásaink elaprózását és elejét vegyük felesleges párhuzamos részletmunkáknak.

Egészen őszintén meg kell mondanom, hogy a kutató-intézet — vezetőjének és személyzetének minden kiválósága és jóindulata ellenére — mai elhelyezésében és kereteiben feladatainak megfelelni nem tud és egyáltalában nincsen arányban a magyar közgazdasági élet olyan fontos részét alkotó erdőgazdaság jövő feladatainak az arányával és nagyvonalúságával. Ezen a helyzeten véleményem szerint az illetékes minisztériumoknak sürgősen segíteni kell.

Ránk a következő években igen felelősségteljes építőmunka vár. Meg kell teremteni az új, minden tekintetben korszerű magyar erdőgazdaság természettudományi és erdészettudományi lételemait. Ebből a célból az erők összefogására, a törekvések összehangolására és mindenek felett a meglévő intézmények lelkiismeretes és nagyvonalú kiépítésére van szükség. *Modrovich* tanártársam

elgondolása azt is lehetővé tenné, hogy a kutató-intézet a rendelkezésünkre álló helyen megint térben is összekapcsoljuk az erdőmérnöki osztály többi intézményeivel és azután megvalósítsuk az együttműködésnek azt a módját, amelyet számunkra *Kaán Károly* kéte évtized előtti élelslátása és bölcsessége ma is még kötelezőleg ír elő. Nekünk tehát teljes erővel össze kell fognunk és mindent el kell követnünk, hogy ezek a szép tervek nemcsak szép álmok maradjanak, hanem a *nehéz idők* ellenére is a komoly megvalósulás állapotába lépjenek. Ez véleményem szerint országos érdek.

Hazánknak a Dunamedencében való fenntartása nemcsak tisztán katonai vagy politikai feladat, hanem egyúttal az évek óta olyan sokat hangoztatott kultúrfölény kérdése is. Ennek a megteremtése és fenntartása pedig — különösen a természettudományok és az őstermelési tudományszakok terén — ma már nemcsak egyedül szellemi erő kifejtés, hanem az ezen a téren működő szervezetek és intézmények anyagi felkészültségének, belső szervezetének és nagyvonalú felépítésének a kérdése is. Ezért tehát különösen az országunk gazdasági létalapjait szolgáló tudományszakokban egyenesen életkérdés, hogy a kultúrfölényünket igazoló intézmények kereteit a Dunamedencében elfoglalt helyzetünknek és jövő feladatainknak a nagyságához méltón építsük ki.

És még valamit sohase felejtünk el. Sopron ma a magyarság kultúrájának egyik legkitettebb helyzetben lévő nyugati végvára. Ennek a végvárnak egyik leghatékonyabb, legerősebb bástyája épen a mi karunk ősi hagyományai és érzésben és gondolkodásban hűségesen magyar személyzete és hallgatói. Aki történelmi érzékkel a jövőbe lát, annak éreznie kell, hogy különösen itt mindent el kell követnünk a magyar kultúra intézményeinek olyan mértékű megerősítésére, amely a vele határos nagy nyugati kultúrnemzet hatalmas dinamikai erejével szemben úgy mint eddig, ezután is megállhassa a helyét.

Ezért kell nekünk és minden hazáját szerető magyar embernek összefognia, hogy itt nyugot és maradandót alkossunk.

F Ü G G E L É K.

A fontosabb egyetemi és főiskolai botanikus kertek területe hektárokból országok szerint csoportosítva. (Oroszország kivételével.)

Bulgária. Sofia: 1.5 (mezőgazdasági főiskola), 2 (egyetem). *Csehszlovákia.* Prága: 1.5 (német egyetem), 2 (cseh egyetem). *Dánia.* Kopenhága: 10.1. *Belgium.* Liege: 4. *Finnország.* Helsinki: 5.3. *Franciaország.* Montpellier: 5, Páris: 30. *Németország.* Berlin: 42, Bonn: 8.5, Braunschweig: 1.4, Breslau: 6.5, Darmstadt: 4.4, Erlangen: 2.25, Frankfurt: 6.5, Freiburg: 1, Giessen: 4, Göttingen: 4, Hamburg: 9.4, Heidelberg: 3.9, Hohenheim: 4.88, Jena: 2.75, Graz: 2.3, Innsbruck: 2, Kiel: 3.50, Leipzig: 3, 3.1, München: 18, Münster: 3, Münster: 4.5, Tharandt: 13, Tübingen: 4, Bécs: 8. *Anglia.* Európa legnagyobb botanikus kertje a Kew Garden Londonban (kb. 120 ha) nem egyetem, hanem különálló önálló

intézmény. Aberdeen: 4.8, Cambridge: 8.5, Oxford: 2. *Görögország.* Athén: 2. *Magyarország.* Budapest: 4, Sopron: 10, Szeged: 11.5, Kolozsvár: 11.4 (A debreceni kb. 17 ha kiterjedésű kert még nincs teljesen betelepítve). *Olaszország.* Bologna: 1, Modena: 3, Nápoly: 13, Padova: 2.3, Parma: 1.2, Pavia: 1.5, Pisa: 3, Róma: 10, Torino: 2. *Horvátország.* Zágráb: 8. *Hollandia.* Amsterdam: 1.6, Baarn: 4, Leiden: 2, Utrecht: 1. *Norvégia.* Osló: 13.6. *Lengyelország.* Krakkó: 7, Lemberg: 3.5. *Portugália.* Coimbra: 5.25, Lisboa: 4. *Románia.* Bukarest: 3, Csernovich: 3.68. *Spanyolország.* Valencia: 4. *Svédország.* Uppsala: 8.5, Stockholm: 6.25. *Svájc.* Basel: 1.36, Bern: 2.5, Lausanne: 0.4, Zürich: 1.6. *Törökország.* Istantbul: 1.5.

V. ö.: Máthé: A debreceni egyetemi botanikus kert. (Debrecen. 1942.) — Soó: A kolozsvári egyetemi botanikus kert és múzeum. (Kolozsvár. 1942.) — Botanic Gardens of the World. (Brooklyn Botanic Garden Record. Vol. XXVII. 1939.)

*

Einige Bemerkungen zur Frage der räumlichen Entwicklung unserer Fakultät. Von Prof. Dr. D. Fehér.

Verf. verlangt die dem zeitgemässen Unterricht und den besonderen ungarischen Verhältnissen angepasste Erweiterung des Botanischen Gartens, betont die Wichtigkeit der Zusammenarbeit von Hochschule und Forschungswesen, mit der Schlussfolgerung, dass ein allen Anforderungen entsprechender Ausbau der Kön. Ungar. Forstlichen Forschungsanstalt unumgänglich nötig sei.

*

Quelques remarques relatives à la question de l'agrandissement de notre Faculté. Par le Prof. D. Fehér.

L'Auteur insiste sur la nécessité de l'agrandissement du Jardin Botanique et de la modernisation de l'Institut r. h. des Recherches silvicoles.

*

Some Remarks Concerning the Expansion of Our Faculty. By Prof. Dr. D. Fehér.

The author asks for the development of the Botanical Garden and for the modernization of the Royal Hungarian Station for Forest Researches.

Tanulságos adatok a boldog békeidőkből.

Írta: Kovács József.

Nem a saját tapasztalataimat vagy élményeimet kívánom kartársaimnak elmesélni, nem akarok idegen tollakkal sem ékeskedni, hanem csupán megőrizni szeretném a hajdani monarchiai békeidőkből az akkori erdőszet egy jelentős mozaikját: Bosznia-Hercegovina erdőgazdaságának a képét.

Teszem ezt azért, mert a közelmúltban néhány hónapig szerencsém volt *Fröhlich Gyula* m. kir. főerdőtanácsos kartársunkkal együtt dolgozni, aki még most is — közel négy évtized távlatából — rajongva emlegeti a boszniai „szép napokat“ és meggyőződéssel vallja azokat változatos élete legszebb időszakának, any-

nyira, hogy leghőbb vágyát érezné teljesültnek akkor, ha még-
egyszer erdőgondnok lehetne Boszniában!

Valósággal ragyogott *Gyula Bátyám* tekintete és békebeli boldogság ült ki markáns arcára, ahányszor csak mesélgetett nekem szabad óráinkban a pribiniçi és praçi k. u. k. erdőgondnokságról, ezeket vezette 1905 márciusától kezdve 1919 augusztus közepéig hazánk tragikus összeomlásáig.

Úgy vegyék tehát t. Kartársaim, hogy amiket a következőkben elmondok, tulajdonképen *Fröhlich* kollegánk meséli el s én csak közvetítem. Úgy tudom ugyanis, hogy irodalmunkban igen kevés szó esett a boszniai erdőszetről, tehát ha másért nem, csupán a szép mult iránti kegyeletből, nemkülönben szakismereteink gyarapítása céljából is megérdemli azt, hogy az utókor számára, ha töredékesen is, de legalább valami így írásban is megőriztessék.

Azt hiszem, mindnyájan megegyezünk abban, akik csak a térképről és iskolai tanulmányainkból ismerjük Bosznia-Hercegovina topographiáját, hogy ezt az országrészt merész mészkőhegyektől szabdalt, bozotos vadonokkal és érintetlen őserdőkkel borított romantikus vidéknek rajzoltuk meg képzeletünkben, amelynek a délies frróságát helyenkint hűsítik az égbeszökő havasok csúcsai; az egész képet pedig üdítően színezik az alsóbb tájakon, a folyók és patakok mentén elnyúló változatos lomb-erdők és az ugyanitt letelepült bosnyákok, hercegovcok dinári barna arcához szinte hozzátartozó piros fezek ezrei és népi viselete.

Ebben az elképzelésben nem is csalatkoztunk, mert *Fröhlich* szerint az egész vidék csupa erdő és erdő (az összterület 52⁰/_o-a), amely az annexió után, 1908-ban ment át végleg a Monarchia tulajdonába, a török szultánnak ugyanekkor lefizetett 52 millió aranykorona váltság ellenében.

Az erdőterület nagysága mintegy 2.5 millió hektár volt, ami nagyjában megfelelt az említett tartományok egész erdőterületének, mert magánerdő csak szórványosan akadt. Az ilyenekről tulajdonosaik már a régibb időkben lemondtak, attól való félelmükben, hogyha erdőbirtokuk van, ehhez képest esetleg súlyos adókkal terheli meg őket a szultán, viszont a tulajdonjogról való lemondás mellett is biztosíthatják saját faszükségletüket „Faizás” formájában. Ezt a jogukat csorbítatlanul élvezhették is nemcsak régebben, még a szultán fennhatósága idején, hanem későbbben, a monarchiai évek alatt is.

Csupán a mohamedán egyház (vakuf) volt kivétel, mert ez magánerdőbirtokos szerepét változatlanul megtartotta, azonban erdőbirtokát a kincstári erdészet kezelte.

A hatalmas erdővagyonnak, — amelynek a nagysága hazánk

mai összes erdőterületének mintegy $\frac{2}{3}$ részével volt egyenlő -- a legfőbb igazgatása a Bécsben székelő közös Pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozott, amelynek az élén *rendszerint magyar ember állott.*

A kezelés és igazgatás részletes felügyeletét és irányítását pedig a Sarajevóban megszervezett erdőigazgatóság intézte, ennek a kötelékébe több beosztott szakember tartozott. Ezek kötelessége volt az erdőgazdálkodást nagy vonalakban irányítani és azt szükség szerint a helyszínen is ellenőrizni.

Az ellenőrzésre inkább csak formailag volt szükség, mert az évi költségvetési keretet a legnagyobb részletességgel és pontossággal állították össze évenként és közösen az erdőigazgatóság szakelőadói és az erdőgondnokságok vezetői, akiket erre az alkalomra Sarajevóba berendeltek, hogy közös konferencián tárgyalják meg a minisztérium engedélyezte hitelkeret minden egyes pontját.

Az így kidolgozott hitelkeret és munkarend teljes szabadkezet biztosított az erdőgondnoknak a gazdálkodás terén.

A keret betartását nemcsak a lelkiismeretes kidolgozás biztosította, hanem az akkori idők gazdasági életének évtizedeken át kiforrt szilárdsága, továbbá a pénz vásárlóértékének az állandósága és az erdei termékek elhelyezésének a biztos lehetősége, főleg a *déleurópai levantei és északafrikai piacokon.*

A helyes gazdálkodást az erdőgondnokságok fokozatos megszervezésével biztosította az erdőigazgatóság; elsősorban azokon a helyeken kezdte meg ezek felállítását, amelyeken kitermelésre érett, értékes állományok voltak és egyben biztosítható volt a kikerülő faanyag kiszállítása, akár építendő iparvasúttal, akár más szállítóberendezéssel.

Fröhlich idejében összesen 18 erdőgondnokság működött; területük átlagosan 100.000 kat. hold volt.

Ennek a tekintélyes erdőterületnek, mondhatnók: birodalomnak az összes erdőgazdasági ügyeit a szó szoros értelmében az erdőgondnok intézte, természetesen a már korábban említett munkaterv és hitelkeret pontos betartásával. Szándékosan írtam, hogy „intézte“, ezzel t. i. azt akarom kihangsúlyozni, hogy abban az időben a z igazgatási teendőkre még nem vetettek nagy súlyt, csupán a legegyszerűbb formában és terjedelemben intézték azokat. Ezt bizonyítja világosan az a tény, hogy az erdőgondnok hetenkint csak egy napot (fogadónap) volt köteles hivatalában tartózkodni, tehát többi idejét kint tölthette kerületében.

Az irodai teendőket elvégezték helyette betanított altisztiei, akikből szintén elegendő állt azokban az időkben rendelkezésre. Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy akkor még az államvizsgarendszer volt érvényben, amely kötelezővé tette a végzett akadé-

mikusoknak a 2 évi, ha pedig Bécsben kívánt államvizsgázni, a 3 évi gyakorlatot.

Mivel a hangsúly az erdőgazdálkodás *gyakorlati* részén fektült, ehhez képest minden erdőgondnokságban elegendő számú *altiszt* is volt. Egy-egy erdőgondnokság rendszerint 5—6 *pagonyra* (védterület) oszlott; ezek élén *alerdész* állt, akinek szakiskolai képesítése volt. Ugyanilyen végzettségük volt a *főerdőőröknek* is, akikből erdőgondnokságok 6—8-at alkalmaztak. Ezekben a szakképzett altiszteken kívül voltak még *erdőőrök* is, akik kizárólag *védelmi* szolgálatot teljesítettek és a szükséges szakismeretet az erdőigazgatóság székhelyén (Sarajevo) évenként megtartott tanfolyamon szerezhették meg. Ebből a csoportból alkalmazott minden erdőgondnokság legtöbbet, rendszerint 8—10-et, amit érthetővé tesz az óriási terület és a lakosságnak az az ősi rossz tulajdonsága, hogy az erdőt szabad prédának szereti tekinteni.

Az erdőőrök nehéz szerepét ugyan nagyban megkönnyítette az egész erdőigazgatóságban bevezetett szigorú rendszer. Az erdőből senki sem vihetett ki egyetlen darab fát anélkül, hogy azt előzetesen ne látta volna el az érdekelt erdészeti közeg az erdőgondnokság bélyegzőjével. Ez a bélyegző *fekete* színű volt, ha *eladott* kincstári fáról volt szó és *vörös* színű, ha *szolgalmi* fára vonatkozott. Esetleges hamis bélyegzés meggátolása céljából ellátták a bélyegzőket *folyószámokkal* is, s ezek alapján nyilvántarthatnak az erdészeti közegek minden egyes darab lebélyegzett fát az erre a célra szolgáló könyvecskéjükben.

Ugyanez az ellenőrzés kizárta a *magánerdőkből* eladott vagy szolgalmi jogon kiadott faanyagokkal kapcsolatos visszaéléseket is, azzal a különbséggel, hogy a magánerdőből származó fa *zöldszínű* bélyeget kapott.

Az erdőtiszteket és altiszteket, sőt városokban a *rendőrségi* közegeket is szabályrendelet jogosította fel, hogy bárhol találnak bármiféle fát, akár készletezve, akár tengelyen vagy vasúton szállítás közben, — jogukban áll annak származását ellenőrizni. Ha a fentebb ismertetett bélyegzőjelzés a fáról hiányzott, azt haladéktalanul lefoglalhatták és gondoskodtak értékesítéséről a kincstár javára. Az ellenőrzésben valósággal versenyeztek Sarajevo és Mostar rendőrei, ezt megmagyarázza a jogosan lefoglalt fa eladási árából kifizetett 25°/_o-os jutalom.

Ha meggondoljuk, hogy napjainkban, még a mi rendezett viszonyaink mellett is, milyen előszeretettel gyakorolják dologtalan és rosszelkű emberek a falopást, azzal az egyszerű megokolással, hogy az erdőt az Isten *mindenki számára* teremtette, tehát ahhoz joga van a „szegényembernek“ is, önkénytelenül eszembe jut, nem volna-e célszerű hasonló óvintézkedés bevezetése? Mert mindnyájan tudjuk, hogy szépszóval, jóindulatú oktatással e téren

nem lehet sikert elérni. A notórius fatolvajból csak igen ritka esetben lehet rendes embert nevelni; az ilyent állandóan izgatja az erdő, amely szívesen lát mindenkit munkára, csak az a baj, hogy a megrögzött bűnöző nem értékeli a becsületes úton megszerzett fát, hanem csak azt, amelyet tiltott módon kaparinthat meg magának.

Az előzőekben vázoltam az erdőgondnokság szervezetét nagy vonásokban, most szeretnék még az erdőgazdálkodási ténykedésekről is megemlékezni.

Ennek a kérdésnek a taglalása szükségessé teszi azt, hogy előbb képet alkossunk magunknak a boszniai erdészet *állományviszonyairól*.

Általában *elegyes* állományok uralkodnak mindenütt és pedig a magasabb régiókban a *lúc- és jegenyefenyő bükkal*, az alacsonyabb szinttájakon pedig az *erdei- és feketefenyő tölgyel* az utóbbi fanem mellől lent a folyók völgyeiben már teljesen elmaradt a fenyőkíséret.

Az évi fatermést legtöbbször *tövön* adta el a kincstár egyes nagyobb cégeknek, rendszerint *hosszabb időre* (15—20 év) az olyan területeken, amelyeket szállítóberendezések még nem tártak fel; kedvezőbb fekvésű erdőrésztetek hozamát azonban *házikezeléssel* használták ki.

Maga az erdőigazgatóság 10.000 korona értékhatárig köthetett ügyleteket; az ennél nagyobb összeget képviselő eladásokra pedig részletes javaslatot dolgozott ki, természetesen az érdekelt erdőgondnok bevonásával és ezt a javaslatot a minisztériumba terjesztette fel jóváhagyás végett.

Ezekén a nagyobb szabású eladásokon kívül maga az *erdőgondnok* is adhatott el fát 100 korona *értékhatárig*, a hivatalos árjegyzék szerint. Az árjegyzékeknek az volt az érdekességük és egyben alaposságuk, hogy már abban az időben figyelembe vettek minden olyan szempontot, amely befolyást gyakorolhatott az egységárak kialakítására. Ezért összesen 9 *értékosztályt* vezettek be a szerint, ahogyan az egyes területek a *szállítási berendezésekhez* és a *piachoz* feküdtek.

A nagyobb eladások sarkalatos tétele az volt, hogy az illető vállalat kötelezte magát a szükséges szállítóberendezés (út, vasút stb.) összes *építési költségeinek a fedezésére* és ezt az összeget *tarozott előre kifizetni* az erdőigazgatóságnak, amely aztán a szállítóberendezést saját maga építette meg.

Elképzelhető, hogy a kincstári erdészet alaposan végezte el építő feladatát, egyrészt azért, mert a szükséges pénzt előre megkapta, másrészt, mivel az adásvételi szerződés egyben biztosította azt is, hogy az egész berendezés — a vasuti *gördülő anyag* kivételével — a bérleti idő leteltével átmegy a kincstár tulajdonába.

Nehogy azonban érdekelt cégek kizsákmányolhassák az erdőt, vagy azt éppen tönkretelhessék, a szerződést azzal a feltétellel kötetten meg a kincstár, hogy a kérdéses területen álló fatömegnek *csupán a fele* illette meg a vevőt, a másik fele pedig a kincstáré maradt és ez gondoskodott annak a kitermeléséről és értékesítéséről.

Könnyen tehetette ezt, hiszen mire az ő hányadának a kihasználására került a sor, régen készen volt a szükséges szállítóberendezés, amely biztosította a legjobb pénzügyi eredményt.

Első gondolatra azt hihetnők, hogy a cég kihasználta az állományok *javát* és az erdészetnek csak az alantasabb anyag maradt vissza.

A kincstári erdészeti azonban már akkor is hivatása magaslatán állott és minden szempontot a legnagyobb részletességgel figyelembe vett, tehát arra törekedett, hogy a legjobb pénzügyi eredmény mellett biztosítsa egyben a *jövő erdejét* is, hozzá a legkorszerűbb formában: *természetes felújításos gazdálkodással*.

Ezért a cég részére esedékes évi fatömeg kijelölését maga a kincstár végeztette erdészeti közegével. Ideje — miként azt előzőkben már említettem — bőven volt az erdőtisztnek a külső munkákra, és ezért a vágásjelölést *személyesen* végezte altisztjei és megfelelő számú munkás segítségével.

Ez a megoldás mindenben megfelelt a kitűzött célnak és a legjobb eredményt biztosította a természetes felújításos eljárásnak, amelynek a vezérelve, hogy elsősorban ott jelöltessenek ki vágásra törzsek, ahol ezt a korábban foltokban már megtelepült *fiatalos érdeke* a leginkább megkívánja. Tehát mindig azokat a törzseket kell eltávolítani, amelyek hivatásukat már betöltötték, esetleg *nemüknél, fejlettségükénél* vagy *egészségi állapotuknál* fogva erre alkalmatlanok és további fenntartásuk a felújítás szempontjából egyenesen hátrányos.

Aki gyakorlatban foglalkozott ezzel a legszebb, de egyben legfáradtságosabb szakténykedéssel, átérzi és megérti azt a hatalmas ügybuzgalmat és mérhetetlen szakszeretetet, amely áthatotta a boszniai kartársakat. Mert ne felejtjük el, hogy évi átlagban csupán kivitelre mintegy 500.000 m³ fűrészárut és faragottfát állított elő fenyőből a boszniai erdészeti, ami tehát kereken mintegy 1 millió m³ *gömbölyegfának* felel meg! Ehhez járult még a belföldi szükségletre kitermelt és a fentivel kb. azonos mennyiségű fenyőszerfa, a *lombfa-félékből* kitermelt szerfa, valamint az ottani bányá- és kohóüzemek részére előállított teljes *bányafa*, illetve *faszénmennyiség*; az utóbbi kereken 1 millió Hl.-t tett ki.

Ne gondoljuk azonban, hogy a természetes felújítást minden esetben és kizárólag alkalmazták. Nem! Csupán olyan állományokban, ahol a sikere biztos volt. Tehát a *lombfával elegyes fenyve-*

sekben, amelyekben nagyszerű eredmények igazolták ennek a felújítási módnak a jogosultságát. Az állományt kétszeri belevágással használták ki, amelyek között 15—20 évi időtartam telt el. Tehát az első megbontással (vetővágás) kiszedék az állománynak mintegy felerészét olyformán, hogy a fenyőfélék (lúc, jegenye) felújulásának kedveztek. Ezért elsősorban a lombfaféléket jelölték ki és ezekből csupán azokat a törzseket hagyták meg, amelyek fanemük részleges felújulását biztosíthatták és egyben az alattuk vagy környezetükben előzőleg már megtelepült *fenyő-fiatalosnak* kellő védelmet nyújtani.

Elegyetlen fenyvesekben a természetes felújítást *nem alkalmazták*, mert a megbontott állomány visszahagyott törzseit a szélvihar halomra döntötte volna és így a terület kívánt felújulása helyett annak elgyomosodása, elbokrosodása következett volna be. Már pedig ilyen állapot csak igen sok költség és munka árán lett volna mesterséges erdősítéssel megszüntethető.

Az *elegyetlen fenyvesekben* tehát kizárólag a *tarvágásos gazdálkodást* alkalmazták, annak a figyelembevételével, hogy az összefüggő, nagy kiterjedésű vágások helyett az évi fatömeghozamot *több, egymástól elkülönített* és kisebb terjedelmű vágásokkal termelték ki.

Érdekes megemlíteni, hogy a kincstár még a vágásjelölési költségek megtérítését is az illető cégekre háritotta és ezek m^3 -kint 10 fillért tartoztak *előre lefizetni* az erdőigazgatóságnak. Ebből az összegből azonban nemcsak a valóban igénybevett napszámokat fedezte a kincstár, hanem egyben *külön jutalmazta* a erdőtisztjeinek és valamennyi érdekelt szakközegének a fáradságos munkáját is.

Az erdőgondnok így havonta rendszerint 100—150 korona, az altisztek pedig 50—60 korona *jutalmat* kaptak.

Szólnom kell még röviden a kitermelt fa *értékesítéséről* is.

Az előzőekben hallottuk, hogy az egyes cégeknek eladott tételek valójában a fatömeg *fele részét* jelentették csupán, míg a másik felét maga a kincstár termelte ki *háziilag* akkor, amidőn a cég pénzén a szükséges szállítóberendezés már elkészült.

A kincstár tehát saját fáját minden nehézség nélkül közelíthette le alkalmas *erdei rakodókra* és az itt felhalmozott fatömeget (gümbölyegfa) rendszerint 500—1.000 m^3 -es tételekben *árverés* útján értékesíthette a környékbeli magánfűrészeknek. A kincstárnak ugyanis abban az időben saját fűrészüzeme Boszniában nem volt.

A *tüzifává* feldolgozott anyagot *nagykereskedőknek* adta el az erdészeti, azzal a szigorú kikötéssel, hogy azt csakis az erdő-kincstár *megállapította áron* hozhatták forgalomba. Ha pedig valamelyik árdrágítást követett el, az ügyletet érvénytelenítették és maga a kincstár gondoskodott arról, hogy a tűzifa beszállíthatóság

a városi raktárakba, ahol azután minden rászorult árjegyzéki áron vásárolhatta. Ilyen faraktár tulajdonképen csak *Sarajevóban* és *Mostarban* volt, mert egész Bosznia-Hercegovinában tulajdonképen nem is volt több, városnak számítható helység. Ezekben a faraktárakban a *szegényebb* emberek mindenkor kaphattak tűzifát kincstári áron, még akkor is, ha az egész készletet nagykereskedőknek adta el az erdészet.

Éz a tény beszédes bizonyítéka annak, hogy hazánk erdőgazdasága a *szociális* gondoskodást már abban az időben is komoly feladatának tekintette, amikor még Európa valósággal „aranykorát” élte.

Bányafából és *faszéből* nem termelt eladásra az erdészet, hanem évenként csupán annyit, amennyi éppen fedezte a boszniai bányák és kohóüzemek szükségletét. Ezeket a tételeket nem *piaci* áron számlázta az üzemeknek, hanem annál mindig *alacsonyabb* egységáron. Ennek pedig az a magyarázata, hogy maga az erdőkinctár, illetve a közös pénzügyminisztérium is érdekelt fél volt bizonyos %^o-ban az említett ipari üzemekben és így a kisebb áráráért a *nagyobb osztalék* biztosította részére a kárpótlást.

Ezzel tulajdonképen végére is érkeztem beszámolómnak. Igyekeztem elmondani mindazt, amit *Fröhlich* kartársunk eredeti elbeszéléseiből emlékezetemben elraktároztam s amiért Neki hálás köszönetet mondok.

Lehetővé tette ezzel sokunknak, hogy a hajdani Monarchia viharzó történelmet átélt két tartományának egykori erdészeti viszonyaiba legalább nagyjában betekinthessünk abba az erdészetébe, amelyhez számos *magyar kartársunk* eredményes pályájának a kezdete fűződik.

*

Lehrreiche Angaben aus den glücklichen Friedenszeiten. Von J. Kovács.

Der beste Kenner der Forstwirtschaft Südosteuropas, Oberforstrat Gy. Fröhlich war vor dem ersten Weltkrieg lange Zeit hindurch in Bosnien und Herzegovina tätig. Auf Grund seiner Schilderungen gibt Verf. eine kurze Zusammenfassung über das Forstwesen dieser Länder, wobei besonders jene den Verhältnissen wohlangepasste Massnahmen hervorgehoben werden, die in der Verwaltung, Ausbeute, Verwertung und Verjüngung beste Erfolge sicherten.

*

Détails instructifs des temps de paix. Par J. Kovács.

Coup d'oeil sur la sylviculture de la Bosnie et de l'Herzégovine d'après les informations de J. Fröhlich.

*

Some Instructive Data of Pre-War Forestry. By J. Kovács.

A short account of forestry conditions in Bosnia and Herzegovina based on Gy. Fröhlich's report.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. földművelésügyi miniszternek 84.800/1942. F. M. számú rendelete az alerdészeti különbözeti szakvizsga és az erdőőri szakvizsga anyagának és letételének szabályozása tárgyában.*

Az erdőgazdasági szolgálatra vonatkozó egyes törvényi rendelkezések végrehajtásának átmeneti szabályozása tárgyában kibocsátott 1240/1942. M. E. számú rendelet 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem.

I. Az alerdészi különbözeti szakvizsga.

1. §. Az 1240/1942. M. E. számú rendelet (a továbbiakban R.) 3. §-ában foglalt rendelkezésekkel rendszeresített alerdészi különbözeti szakvizsgát az 1942., 1943. és 1944. évek őszén a földművelésügyi miniszter által erre esetenként kijelölt m. kir. alerdész szakiskolában kell letenni.

2. §. Az alerdészi különbözeti szakvizsga anyagát képezi a m. kir. alerdész szakiskolák részére megállapított szabályzat, tanterv és tantervi utasítás (29.960/1936. F. M. sz. rendelet) V. részében felsorolt tantárgyakból a következő: az erdőművelés tan és erdővédelem tan alapelemei; az erdőgazdasági üzemtan elemei; a vadászatgazdaság és vadászat tan (fegyvertan); az erdészeti, vadászati és egyéb törvények és rendeletek; végül a védelmi szolgálat tan.

3. §. Az alerdészi különbözeti szakvizsga letételének engedélyezésére irányuló kérvényt a földművelésügyi miniszterhez kell címezni és azt a folyó 1942. évben szeptember 30.-áig, az 1943. és az 1944. években pedig legkésőbb az illető év május hó 15. napjáig a kérvényező lakóhelyéhez legközelebb eső m. kir. alerdész szakiskolánál kell benyújtani.

A kérvényhez csatolni kell:

a) születési anyakönyvi kivonatot;
b) állampolgársági (községi illetőségi) bizonyítványt;
c) egy évnél nem régebb keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt;
d) legalább a népiskola hatodik vagy a közép- vagy középfokú iskola második osztályának sikeres elvégzését igazoló iskolai bizonyítványt;

e) az esztergomi vagy királyhalomi m. kir. erdőőri és vadőri iskola sikeres elvégzését, vagy az 1879:XXXI. t.-c. 31. §-ában megszabott erdőőri szakvizsga letételét igazoló bizonyítványt;

f) az illetékes m. kir. erdőfelügyelőség igazoló záradékával ellátott bizonyítványt arról, hogy a kérelmező az erdőgazdasági segédszolgálat körében az e) pontban említett szakvizsgabizonyítvány megszerzése után legalább öt éven át szolgálatot teljesített.

A m. kir. alerdész szakiskola az alerdészi különbözeti szakvizsgára jelentkezők nevét és lakóhelyét, valamint az előbbi bekezdésben említett okmányokkal igazolt adatokat kimutatásba foglalja és a beérkezett kérvényeket, azok mellékleteit és a kimutatást az első bekezdésben említett határidő elteltével a földművelésügyi miniszterhez felterjeszti.

Az alerdészi különbözeti szakvizsgára bocsátást a földművelésügyi miniszter engedélyezi és erről a kérvényezőt, a vizsga időpontjának és helyének megjelölése mellett a m. kir. alerdész szakiskola értesíti.

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1942. évi július hó 15-i 158. számában.

4. §. Az alerdészi különbözeti szakvizsga-bizottság előtt folyik. A bizottság elnöke a földművelésügyi miniszter kikiáltotta, tagjai a m. kir. alerdész szakiskola igazgatója és tanári testületének azok a tagjai, akik a 2. §-ban említett tantárgyakat előadják.

A vizsgáló bizottság elnökét és tagjait a jelen rendelet 2. §-ában említett szabályzat 102. §-ában foglalt rendelkezések szerinti vizsgadíj illeti meg.

5. §. Az alerdészi különbözeti szakvizsga írásbeli és szóbeli részből áll.

Az írásbeli vizsgát a vizsgálóbizottság kiküldött tagjának felügyelete mellett, zárt helyiségben az első vizsganapon délelőtt 9 órától délután 14 óráig kell megtartani.

Az írásbeli vizsgán a vizsgálóbizottság elnöke és tagjai által együttesen megállapított három szakkérdést kell megoldani. Minden egyes kérdést külön íven kell kidolgozni. Amint a vizsgáló egy kérdést kidolgozott, azt a vizsgálóbizottság kiküldöttjének azonnal át kell adni. A kérdések kidolgozásánál az elnök által megállapított segédkönyveken (erdészeti segédtablák, erdészeti zsebnaptár stb.) kívül más könyvet vagy jegyzetet használni nem szabad.

A szóbeli vizsga sorrendjét sorshúzással kell megállapítani. A szóbeli vizsga időtartama vizsgázónként egy óránál rövidebb és két óránál hosszabb nem lehet.

A szóbeli vizsgálaton hallgatóság csak az elnök engedélyével jelenhetik meg.

6. §. Az alerdészi különbözeti szakvizsga eredményét a vizsgálóbizottság az írásbeli és szóbeli feleletek egybevetésével állapítja meg és azt a vizsgázónak a szóbeli vizsga napján kihirdeti.

Az egyes tantárgyakból elért eredményeket külön-külön kell jeles (1), jó (2), (elégséges) (3), elégtelen (4) érdemjegyekkel osztályozni.

Az alerdészi különbözeti szakvizsgáról a jelen rendelet A) mellékletét képező mintának megfelelő szöveggel és a m. kir. alerdész szakiskola pecsétjével ellátott alerdész szakbizonyítványt kell kiállítani, amelyet a vizsgálóbizottság elnöke és a m. kir. alerdész szakiskola igazgatója írnak alá. A szakbizonyítványra szükséges bélyeg az alerdész köteles beszolgáltatni.

7. §. Az alerdészi különbözeti szakvizsga írásbeli anyagát képező feladatok megállapításáról, valamint a vizsgák lefolyásáról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet a vizsgázóbizottság elnöke és tagjai írnak alá.

A megtartott alerdészi különbözeti szakvizsgáról a m. kir. alerdész szakiskola a jelen rendelet B) mellékletét képező mintának megfelelő törzskönyvet vezet.

Az alerdészi különbözeti szakvizsgák eredményéről és a javítóvizsgára (8. §.) jelentkezőkről a m. kir. alerdész szakiskola a vizsgálatok befejezésétől számított tizenöt nap alatt a földművelésügyi miniszterhez részletes jelentést tesz. A jelentéshez mellékelni kell az első bekezdésben említett jegyzőkönyvet és a második bekezdésben említett törzskönyvi adatokról készített kimutatást.

8. §. Aki az alerdészi különbözeti szakvizsgán egy tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Aki két, vagy több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, úgyszintén, aki a javítóvizsgán ismét elégtelen osztályzatot kapott, sem javítóvizsgát nem tehet, sem az alerdészi különbözeti szakvizsgát nem ismételteti meg.

A javítóvizsgálatra való bocsátás iránti kérelmet a vizsga eredményének kihirdetésekor a vizsgálóbizottság előtt kell előterjeszteni. A javítóvizsga időpontját és helyét a földművelésügyi miniszter álla-

pitja meg s arról az érdekeltet a m. kir. alerdész szakiskola értesíti. A javító vizsgálat letételére a 4—7. §-okban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

9. §. Az alerdézi különbözeti szakvizsga díja 50 (Ötven) pengő, a javító vizsga díja pedig 10 (Tíz) pengő. A vizsgadíjat a „Földművelésügyi minisztérium Allamerdészeti szakoktatás bevételi számla Budapest” elnevezésű 105.215. számú postatakarékpénztári csekkszámára kell befizetni. A befizetés megtörténtét igazoló elismervény szelvényt a írásbeli szakvizsga megkezdése előtt a vizsgálóbizottság elnökének át kell adni.

A vizsgadíj lefizetése alól felmentésnek helye nincsen.

II. Az erdőőri szakvizsga.

10. §. A R. 4. §-ában foglalt rendelkezésekkel rendszeresített erdőőri szakvizsgát az 1942., 1943. és 1944. években a földművelésügyi miniszter által erre esetenként kijelölt m. kir. erdőigazgatóságnál kell letenni.

11. §. Az erdőőri szakvizsga anyagát képezik: az erdőgazdasági segédvizsgálat ellátásához szükséges gazdasági (termőhelyi és növényismeret, erdőművelés, erdővédelem, erdőhasználat), műszaki (számant, mértan, földmérés, építkezés, erdőbecslés, erdőrendezés), jogi (az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935:IV. törvénycikk és a kapcsolatos fontosabb jogszabályok), valamint vadászati és fegyvertani alapismeretek.

12. §. Aki erdőőri szakvizsgát akar tenni, köteles azt az 1942. évi szeptember hó 30. napjáig a lakóhelye szerint illetékes m. kir. erdőigazgatósághoz írásban bejelenteni. A bejelentést még abban az esetben is az említett határidőig kell megtenni, ha a jelentkező az erdőőri szakvizsgát csak az 1943. vagy az 1944. évben kívánja letenni.

A bejelentéshez csatolni kell az illetékes községi előjáróság (polgármester) igazoló záradékával és az illetékes m. kir. erdőfelügyelőség láttamozásával ellátott olyértelmű szolgálati bizonyítványt, amely szerint a jelentkező a m. kir. alerdész szakiskolába való felvételhez szükséges gyakorlat megszerzése céljából az 1942. évi március hó 8. napján erdőgazdasági szolgálatban állott. Ha a jelentkezőnek az 1940. évi augusztus hó 30. napján a visszacsatolt keleti vagy erdélyi területen volt állandó lakóhelye, azt kell szolgálati bizonyítvánnyal igazolnia, hogy az 1940. évi augusztus hó 30. napja előtt, vagy az 1942. évi március hó 8. napján erdőgazdasági szolgálatban állott.

A szolgálati bizonyítványt a szolgálatadó erdőtulajdonosnak, vagy az erdőt kezelő erdőmérnöknek kell kiállítania.

A jelentkezőnek — kivéve azt, akinek az 1940. évi augusztus hó 30. napján a visszacsatolt keleti és erdélyi területen volt állandó lakóhelye — igazolnia kell azt is, hogy a m. kir. alerdész szakiskolába való felvételre irányuló kérelme elutasított.

13. §. A m. kir. erdőigazgatóság megállapítja, hogy az erdőőri szakvizsgára jelentkező a R. 4. §-ának első és második bekezdésében említett időpontban erdőgazdasági segédvizsgálatban állott-e és az erdőőri szakvizsgára bocsátásnak ez az előfeltétele fenn áll-e. A m. kir. erdőigazgatóság erről a megállapításáról az érdekeltet értesíti és a jelentkezőket az igényjogosultság megállapítása esetén nyilvántartásba veszi. Az, akinek jelentkezését a m. kir. erdőigazgatóság elutasította, az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított tizenöt nap alatt a földművelésügyi minisztertől kérheti jelentkezésének felülvizsgálását.

14. §. Az erdőőri szakvizsga letételének engedélyezésére irányuló kérvényt ugyanahhoz a m. kir. erdőigazgatósághoz kell benyújtani, ahol

a kérvényező az erdőőri szakvizsgatételre való igényét a 12. §. első bekezdése értelmében igazolta. A kérvényt legkésőbb az 1942., az 1943. és az 1944. évi szeptember hó 15. napjáig kell benyújtani.

A kérvényhez csatolni kell:

- a) születési anyakönyvi kivonatot;
- b) állampolgársági (községi illetőségi) bizonyítványt;
- c) egy évnél nem régebb keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt;
- d) az elemi népiskola hatodik, vagy a közép- vagy középfokú iskola második osztályának sikeres elvégzését igazoló iskolai bizonyítványt;

e) a szolgálatadó erdőtulajdonos, vagy az erdőt kezelő erdőmérnök által kiállított és az illetékes m. kir. erdőfelügyelőség igazoló záradékával ellátott bizonyítványt arról, hogy a kérelmező a R. 4. §-ának első és második bekezdésében foglalt rendelkezések szerint legalább három éven át megszakítás nélkül erdőgazdasági segédszolgálatot teljesített.

A tényleges katonai szolgálatot nem lehet a gyakorlati szolgálat megszakításának tekinteni.

A m. kir. erdőigazgatóság az erdőőri szakvizsgára jelentkezők nevét és lakóhelyét, továbbá a jelen §. második e) bekezdésében említett okmányokkal igazolt adatokat, valamint azt, hogy a jelentkezők a 12. §-on alapuló jelentkezési kötelezettségüknek eleget tettek s ennek alapján igényjogosultságuk megállapítást nyert-e, kimutatásba foglalja és a beérkezett kérvényeket, azok mellékleteit és a kimutatást az első bekezdésben említett határidő elteltével a földművelésügyi miniszterhez felterjeszti.

Az erdőőri szakvizsgára bocsátást a földművelésügyi miniszter engedélyezi és erről a vizsga időpontjának és helyének megjelölésével a kérvényezőt a m. kir. erdőigazgatóság értesíti.

15. §. Az erdőőri szakvizsga bizottság elött folyik. A bizottság elnökből és két tagból áll, akiket a földművelésügyi miniszter esetenként nevez ki.

A vizsgálóbizottság elnökét és tagjait a m. kir. alerdész szakiskolák részére megállapított és a jelen rendelet 2. §-ában említett szabályzat 102. §-ában foglalt rendelkezések szerinti vizsgadíj illeti meg.

16. §. Az erdőőri szakvizsga írásbeli és szóbeli részből áll. A szakvizsga tekintetében az 5. §-ban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

Az erdőőri szakvizsga eredményét a vizsgálóbizottság az írásbeli és szóbeli feleletek egybevetésével egyhangúan vagy szótöbbséggel állapítja meg és azt a vizsgázónak a szóbeli vizsga napján kihirdeti.

A vizsga eredményét „kitűnően alkalmas“, „jól alkalmas“, „alkalmas“ érdemjeggyel kell osztályozni.

Az erdőőri szakvizsgáról a jelen rendelet C) mellékletét képező mintának megfelelő szöveggel és a m. kir. erdőigazgatóság pecsétjével erdőőri szakvizsgabizonyítványt kell kiállítani, amelyet a vizsgálóbizottság elnöke és tagjai írnak alá. A szakbizonyítványra szükséges bélyeget a vizsgázó köteles beszolgáltatni.

17. §. Az erdőőri szakvizsga írásbeli anyagát képező feladatok megállapításáról, valamint a vizsgák lefolyásáról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet a vizsgálóbizottság elnöke és tagjai írnak alá.

A megtartott erdőőri szakvizsgáról a m. kir. erdőigazgatóság a jelen rendelet D) mellékletét képező mintának megfelelő nyilvántartást vezet.

Az erdőőri szakvizsga eredményéről a m. kir. erdőigazgatóság a vizsgák befejezésétől számított tizenöt nap alatt a földművelésügyi mi-

niszterhez részletes jelentést tesz. A jelentéshez mellékelni kell az első bekezdésben említett jegyzőkönyvet, a második bekezdésben említett nyilvántartás másolatát, valamint az erdőőri szakvizsgán képesítést nem nyert személyek jegyzékét. Az utóbb említett jegyzékben a vizsgázó nevét, lakóhelyét és azt kell feltüntetni, hogy a szakvizsga első- vagy másodikban nem járt eredménnyel.

18. §. Aki az erdőőri szakvizsgán nem nyert képesítést, a következő évben még egyszer jelentkezhetik szakvizsgára. Az erdőőri szakvizsgát többet megismételni nem lehet.

19. §. Az erdőőri szakvizsga díja 20 (Húsz) pengő. A vizsgadíj befizetése szempontjából a 9. §. rendelkezései irányadók.

20. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1942. évi július hó 9-én.

Báró Bánffy Dániel s. k.
m. kir. földművelésügyi miniszter.

A) jelű minta a 84.800/1942. F. M. sz. rendelethez.

Bélyeg helye.

Törzskönyvi szám:

Alerdész szakbizonyítvány.

., aki községben,
vármegyében, évi hó napján született, az 1240/
1942. M. E. sz. rendelet alapján a-i m. kir. alerdész-
szakiskolánál alerdész különbözeti szakvizsgát tett, amelynek során az
erdészeti és vadászatgazdasági szakismeretekből, éspedig:

az „erdőművelés és az erdővédelem alapelemei“
tantárgyból

az „erdőgazdasági üzemtan elemei“
tantárgyból

a „vadászatgazdaság és vadásztan (fegyvertan)“
tantárgyból

az „erdészeti, vadászati és egyéb törvények és rendeletek“
tantárgyból

a „védelmi szolgálat“ tantárgyból

érdemjegyet érdemelt.

Amidőn azt alulírottak tanusítjuk, tudtára adjuk mindazoknak, akiket illet, hogy alerdész az 1935. évi IV. törvényekben meghatározott erdőgazdasági segédszolgálat, a vadászatgazdasági segédszolgálat, valamint a vadászati törvényes rendelkezéseknek megfelelő vadőri szolgálat törvényszerű ellátására képesített.

Kelt, 19 évi hó napján.

A vizsgálóbizottság nevében:

.
elnök.

.
igazgató.

B. jelű minta a 84.800/1942. F. M. sz. rendelethez.

. lapszám.

. törzslapja.

1. Születésének ideje, év, hó, nap:

2. Születésének helye: (. vármegye)

3. Vallása:

A m. kir. közellátásügyi miniszter 65.011/VIII 2.—1942. sz. rendelete a nyers, kapart fenyőgyanta ára tárgyában.

Magyar Gyanta és Vegyitermékek Rt.

Budapest.

Fenti tárgyban hozzám intézett kérelmére, a 2.620/1942. M. E. számú rendelet alapján, a hazai gyűjtésű, 100%-os tisztaságú nyers, kapart gyanta legmagasab tő- és átvételi árát az alábbiak szerint állapítom meg.

Ha a fenyőgyanta összegyűjtését az erdőbirtokos a saját üzemében végzeteti, úgy t. Cím az átvett, ládába vagy papírsákba csomagolt kapart gyantáért helyt feladóállomás, vagonbarakva, nettó kg-ként 1.05 P átvételi árat és ezután 10% beszáradási súlyvesztéségg-megtérítést köteles az erdőbirtokosnak megfizetni. Amennyiben az erdőbirtokos az általa összegyűjtött nyers, kapart gyantát nem helyt feladóállomás csomagolva és vagonbarakva adná át, úgy a ténylegesen felmerült és kifizetett — a csomagolással, fuvarozással és vagonbarakással kapcsolatos — költségeit t. Cím köteles a fenti átvételi árból levonni. A levonásba-hozott összeg azonban nem haladhatja meg 100%-os tisztaságú nyers gyanta kg-ként 18 fillért.

Az erdőbirtokos az általa összegyűjtött gyantát saját ládában, vagy a t. Cím által neki önköltségi áron rendelkezésre bocsátott papírszakokban csomagolva szállíthatja.

Ha a fenyőgyanta összegyűjtéséről t. Cím gondoskodott, úgy az erdőbirtokosnak nettó kg-ként 20 fillér tőárat köteles megfizetni.

Az erdőbirtokosnak kifizetendő átvételi és tőár végleges elszámolásánál a nyersgyantát feldolgozó üzem által kiállított minősítési jegyzőkönyv adatai az irányadók. A leszállított nyers, kapart gyanta minőségének ellenőrzése céljából az Országos Erdészeti Egyesület t. Címmel egyetértően megbízottat jelölhet ki. Az ellenőrzési költségek t. Címet terhelik.

Hozzájárulok továbbá ahhoz, hogy a jelen leiratomban megállapított tő- és átvételi árakon az eddig átvett tételek végleges elszámolását az Erdélyrészi Hangya, Marosvásárhely, „Norma“ Mendel Ede zsriradékáru és vegyipar, Nagyvárad, valamint azon gyűjtőkkel szemben is megejthesse, akik igazolni tudják, hogy önköltségi áruk a 121.681/1941. Á. K. sz. leiratban megállapított átvételi árnál magasabb.

Budapest, 1942. évi július hó 22.

A miniszter helyett:

Rozváczy s. k.
államtitkár.

A m. kir. földművelésügyi miniszternek 20.000/1942. F. M. számú rendelete a vadászati tilalmi idők megállapítása tárgyában kibocsátott 160.000/1941. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek a módosítása tárgyában.*

Az 1925:XXIV. t.-c. 1. §-ban foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. (1) A 160.000/1941. F. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1941. évi 160. sz.) 1. §-a (1) bekezdésének a), f), k) pontjaiban foglalt egyes rendelkezések az alábbiak szerint módosulnak.

* Megjelent a „Budapesti Közlöny“ 1942. évi július hó 16-i 159. számában.

Tilos vadászni:

a) szarvastehénre és szarvasborjúra február hó 16. napjától szeptember hó 1. napjáig;*

f) mezei nyúlra január hó 16. napjától október hó 16. napjáig;

k) fácántyúkra január hó 1. napjától december hó 1. napjáig.

(2) A 160.000/1941. F. M. számú rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja azzal egészítették ki, hogy tilos vadászni szikaszarvasbikára december hó 1. napjától szeptember hó 16. napjáig, szikaszarvastehénre és szikaszarvasborjúra február hó 1. napjától október hó 16. napjáig. 2. §. A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1942. évi július hó 9-én.

(900. sz. Dt.)

Báró Bánffy Dániel s. k.

m. kir. földművelésügyi miniszter.

IRODALOM

J. Köstler: Az erdő megnyilatkozása. (Offenbarung des Waldes.)
F. Bruckmann kiadása, München, 1941.

A népek művészi fejlődését általában két tényező határozza meg: a hazai föld sajátos jellege és az a mód, amellyel a néplélek ezt a jelleget átérzi és művészetében visszatükrözi.

A német föld legjellegzetesebb tájeleme, az erdő, évszázadok óta érezteti hatását a német művészet minden ágában. Míg azonban a költészet és zene alkotásaihoz bárki könnyen hozzáférhet, a képzőművészet remekei nem jutnak el a szélesebb rétegekhez. Pedig a német festészet és grafika különösen gazdag olyan művekben, amelyekkel az erdő áldásos csöndjét, enyhítő békéjét és saját lelkének az örök szép után való sóvárgását fejezi ki alkotója.

A Nemzetközi Erdészeti Központ (C. i. S.) nagy tudású, választékos ízlésű igazgatójának, dr. d. J. Köstler-nek most megjelent remek kiállítású könyve erről a tárgyról szól s mint ilyen igazán *páratlan*.

Célkitűzését röviden így fogalmazza meg: „Feleljünk arra a kérdésre, hogyan fejezték ki német képzőművészek műveikben az erdő és a fa élményét?”

A válasz, amit kapunk, nemcsak *tudásunkat* gyarapítja munkaterületünk művészi szemléletének a megismertetésével, hanem olyan *szívhez* szóló ajándék, amely ritka ünneppé avatja elmélyedésünket a kötetben.

A szerző mind a szöveg-, mind a képanyagot hét csoportra osztotta. Ezek: 1. Fák rajzban és képben. 2. Erdős táj. 3. A fák mesterei. 4. Színhely: az erdő. 5. Vadászat a zöldben. 6. Az erdő lakói és 7. Az erdő titkának a megnyilatkozása.

* Az 1942/43. vadászati idényre megállapított vadászati tilalmi időkkel kapcsolatban az érdekelt vadászközönség körében az a téves hiesztelés terjedt el, mintha a szarvasbikára csak szeptember hó 15-től volna szabad vadászni.

Az említett vadászidényre a tilalmi időket megállapító 20.000/1942. F. M. számú rendelet a szarvasbika vadászata tekintetében módosítást és új megállapítást egyáltalában nem tartalmaz; e tekintetben tehát az elmult vadászidényre nézve kiadott rendelkezés áll fenn és így szarvasbikára 1942. évben változatlanul szeptember hó 1. napjától október hó 15. napjáig lehet vadászni.

A szarvastehén és szarvasborjú vadászatának ideje pedig ebben az évben 2 héttel hosszabb, mint a mult évben volt és így a szarvastehén és szarvasborjú szeptember hó 1-től február hó 15-ig vadászható.

Az utóbbi a legfontosabb fejezet, amely tulajdonképpen az egész könyv lényege; ehhez kapcsolódik szorosan a címlapon szereplő *Altdorfer*-kép: „Az erdő megnyilatkozása“. Ihletett magyarázata az egész szövegi rész meleg zengésű kísérőzenéje. A festő mélyértelmű és drámai feszültséggel telített művének emelkedett pátosza a természet csodájától áthatott emberi lélek megrendülését fejezi ki. Ez irányította a szerzőt gazdag képanyaga összeállításá közben és ez az alaphangja kissé szűkre szabott, de hiánytalan és lelkes magyarázatainak, amelyek rövidségük ellenére is a gondolatok egész sorát vetik fel.

A kötet 154 festmény kitűnő, részben színes fényképmásolatát tartalmazza, amelyek a nagy tájfestőkben olyan gazdag XVI. századtól a közelmúltig — *Altdorfertől* és *Dürertől* *Thomáig* és *Böcklinig* — a német festők és grafikusok színe-javának örökértékű alkotásait tárják elénk. Stílusban sokszor nagy a távolság közöttük, felfogásban különböznek, de valamennyi egységesen tükrözi vissza a német ember szeretetét, ragaszkodását hazájának legnagyobb természeti kincséhez, a dúslombú erdőségekhez.

Köstler gyönyörű könyve, szerzőjének ajánlása szerint, elsősorban az erdészeknek, képzőművészeknek és történészeknek íródott, de megtalálja útját mindazok szívéhez, akik a természet örök szépségeihez fordulnak vigasztalásért, felemelkedésért és akik számára az örök emberi eszmény jelképévé magasztosul az erdők fája: gyökerével mélyen a földbe kapaszkodik, de lombkoronája magasra tör, minden akadályt legyőzve, a Fény, az Isten felé.

A világhírű *Bruckmann*-cég számos remeke közt is az első vonalban áll ez a pazar kötet. (M.)

Erdészeti Földmérés tan I. r. (Sopron, 1942. Könyvomat.)

A Földön minden mozog. Minden fejlődik, halad. Ami tegnap még megcsodált csúcsteljesítmény volt, ma már közepes. Az Élet is mindig többet követel meg a benne munkálkodóktól. Ezt a követelményt a műszak tapasztalja leginkább. Műszaki szakoktatásunk igyekszik is mindig, hogy az ifjúságot korszerűen előkészítse a nagyobb és pontosabb teljesítményadásra: halad az Élet üteme szerint.

Ennek a haladásnak kivirágzása az „Erdészeti Földmérés tan“ I. része, amely Sopronban most jelent meg. *Sébor János* egyetemi tanár előadásai alapján *Pethő Andor*, *Sali Emil*, *Tóth Béla* és *Völggyi László* III. éves erdőmérnökhallgatók állították össze.

„A jó bornak nem kell cégér“ — mondja a közmondás. Ez a jegyzetgyűjtemény is önmagáért beszél. Terjedelme 306 oldal és igen tiszta, jó írással készült. Tartalma szerint két főcsoportra osztható: 1. a kiegyenlítő számítás ismertetésére és 2. a műszertanra.

Rövid bevezetésben a mennyiség, a geometria és a trigonometria olyan alapegységeit sorolja fel — rövid magyarázatok kíséretében —, amelyek felhasználásán az egész földmérés tan felépül.

1. Emberek vagyunk. A műszereink is emberi alkotások. Szemünk teljesítménye is csalóka. Nyilvánvaló tehát, hogy számításaink a műszerek véges pontossága és szemünk egyénenként változó képessége folytán az abszolút hibátlan értéket csak megközelíthetik valamennyire. A kiegyenlítő számítás hivatott arra, hogy vele a valószínű leghelyesebb értéket nyerhessük gyarló méréseink alapján. Az abszolút hibátlan elérni lehetetlen. Erről szól a könyv első része és példákban is megmutatja az utat, amely a hibák és javítások értékeinek a kiszámítása alapján a legvalószínűbb értékekhez vezet.

2. A földméréstan megtanít azokra a módszerekre és azoknak az eszközöknek a használatára, amelyek segítségével a Föld felszínén levő összes természetes tereprészleteket vagy mesterséges tereptárgyakat vízszintes és magassági értelemben fel-, illetve megmérni és a mérések alapján területük, alakjuk, fekvésük és magasságuk szerint térképezni tudjuk.

A kötetnek ez a része — igen ügyesen — először a célt, a térképet mutatja be fajtái szerint és méretarányával.

Utána nagyon célszerű és logikus sorrendi csoportosításban a műszertant adja elő. Bevezetőül a földrajzi helymeghatározások elemeit a mértékegységek és szögek szerepét és tulajdonságait, majd pedig a különböző léptékeket tárja elénk. „A vízszintes vetületsíkbeli mérések” című fejezetben a mérési pontok és a mérési jelek rendeltetése és fajai kerültek bonckés alá!

Ezekután a segédműszereket és a szögmérő műszerekre szerelt műszertartozékokat, használatukat és célukat tárgyalja. Majd a lencse-rendszerekkel és a távcsővel foglalkozik. Folytatja a hossz mérés eszközeivel és módszereivel, ezek közé tartozik a műszerrel történő közvetett távolságmérés is.

Nagyobb terjedelmű a vízszintes vetületsíkbeli szögtűző és szögmérő műszerek (tükrök, prizmák; teodolitok és tahimeterek), valamint pontosság kellekeik, igazításuk, a velük való mérési módok és a használati szabályok taglalása. A sok célnak nagyon megfelelő mérőaszattal való felvétel és pontmeghatározás szintén kellő megvilágításba került. Sőt megemlíti a könyv a sextant is, mely a földrajzi helymeghatározások fontos tengerészeti műszere.

Fontos rész a geodéziában az egyes pontok kölcsönös magassági fekvésének, vagyis a szintkülönbségeknek a vízszintes irány kitévésével való meghatározása. A könyv ennek megfelelően a szintező műszerekkel, a szintmérési módokkal és szabályokkal, a műszerek pontossági vizsgálatával és igazításával, valamint a mérés pontosságát befolyásoló hibákkal — mind a műszerben rejlőkkel, mind pedig a Föld gömbalakjából származó és a különböző sűrűségű levegőrétegekben fellépő sugártöréssel (refrakció) — is behatóan foglalkozik.

Összrendező hiányában az egyes térképi szabálytalan idomok területét területmérő műszerekkel — planimeterekkel — számíthatjuk ki. Ezeket és működésük elvét tárgyalja tovább a könyv egyik fejezete.

(Apró szépséghiba az egymásra következés logikájában, hogy a területmérő műszerek előbbre kerültek, mint a felrakók.)

Sokszor előfordul, hogy meglevő térképünkről vagy egy-egy részéről nagyítást, illetve kisebbitést kell készítenünk meghatározott méretarányban. Erre az átrakásra tanítja meg a hallgatókat az utolsó fejezet, amelyben az átrakó műszerek szabatos leírásban foglalnak helyet.

*

Meg kell állapítanunk, hogy erre a tankönyvre nagy szükség volt. Rövid, nem terjengős mondatai világossá, jól érthetővé teszik a magyarázatokat. Nagy szükség volt a legújabb műszerek ismertetésére is.

Hisszük és reméljük, hogy rövidesen nyomtatásban is megjelenik az Erdészeti Földméréstan és az néhány elméleti és gyakorlati részlettel még bővebb lesz. Erre azért van szükség, mert az Élet forratagába kerülő erdőmérnök gyakran az erdészeti pályán kívül, más műszaki ágazatokban helyezkedik el. Az ilyen helyekre került kartársaink eddig is becsületet szereztek az erdőmérnöki oklevélnek, utódaiknak tehát még inkább meg kell felelniük korszerű felkészültségben minden kívánalomnak.

Kondér István.

Trauer Ervin dr.: Erdőgazdasági alapismeretek. (A szerző kiadása, Budapest, 1942. Kapható a szerzőnél: Budapest, V., Hegedüs Sándor-u. 23. III. 17/a. Ára fűzve: 5 P, kötve: 7 P, + 50 fillér postaköltség.)

Alig két éve, hogy megjelent a szerzőnek az alsóbbfokú erdészeti képzést megszerezni óhajtók számára irt kitűnő munkája — ezt lapunk 1940. évi VI. füzetében méltattuk — és íme, máris újabb kiadásra volt szükség, mert az első kétezer példány még a télen elfogyott.

Mióta *Bedő* klasszikus „Erdőőr“-e — új kiadás híján — nem teljesítheti évtizedekig hűségesen végzett feladatát, igazán jótéteménynek kell tekintenünk, hogy valaki a pótlására vállalkozott.

Meggyőződésünk, hogy *Trauer dr.* kartársunk munkájának újabb háromezer példánya is rövidesen vevőre akad, mert hiszen az erdőőri szakvizsgák újból való átmeneti rendszeresítésével ez az egyetlen vezérfonal a vizsgára-készülők számára.

Igen celszerű újítás volt tehát a szövegi rész megfelelő illusztrálása, ennek a tanítási értékét mindig hangsúlyoztuk.

Ezért illeti különös elismerés *Derszib Ödön* m. kir. erdőmérnök kedves kartársunk fáradozását, hogy a rengeteg ábrát művészi készsége valló gondossággal, tiszta, beszédes tuss-rajzok formájában a szerző rendelkezésére bocsátotta.

A fényképek is legnagyobbbrészt baráti alapon kerültek a könyvbe, mint *Fejérdy István* és *Zoltán János* m. kir. erdőtanácsosok, valamint *Szederjey Ákos* m. kir. erdőmérnök felvételeinek a másolatai, de örömmel látjuk két erdész-csemetének, ifj. *Eröss Gyulának* és *Trauer Dezsőnek* az ügyességét bizonyító képeket is.

Mindezek alapján nemcsak bizonyosra vesszük a könyv kelendőségét, hanem nagyon örülnénk, ha a kitűnő pedagógiai érzékű szerző mielőbb megírná a még hiányzó erdőrendezési és műszaki összefoglalást is.

(M.)

Acta Botanica. (Szerkeszti *Greguss Pál dr.*, egyetemi ny. r. tanár. Előfizetési ára: évi 8.— P.)

A „Szegedi Egyetem Közleményei“-nek növénytani részeként indult meg az új folyóirat, mint az „*Acta Universitatis Szegediensis, Pars Botanica*“ folytatása, amelyet a Szegedi Egyetem Barátainak Egyesülete támogatásával az ideiglenesen Szegeden működő kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem indított meg 1928-ban. 1940 őszén a Ferenc József Tudományegyetem Szegedről visszaköltözött ősi székhelyére, Kolozsvárra. Az egyetemmel távozott a folyóirat volt szerkesztője, *Györffy István* professzor is. A folyóiratot azonban az újból megalakult, most már Horthy Miklós Tudományegyetem Barátainak Egyesülete továbbra is fenntartani kívánja, már csak azért is, hogy az új egyetemen folyó tudományos munkáról a nagy nyilvánosság is tudomást szerezzon. Ezt a mostani folyóiratot a Szegedi Egyetem Barátainak Egyesülete támogatásával az új Horthy Miklós Tudományegyetem Növénytani Intézete adja ki.

Az első kötet (1—6. füzet) a következő tanulmányokat tartalmazza: *J. Wagner:* Fünfzigjährige Beobachtungen an ungarischen Pulsatillen. — *Nyárády E. Gy.:* Új növények a Délkeleti-Kárpátok és a Fekete-tenger vidéki flórájához. — *Bányai J.:* A Székelyföld paleobotanikája. — *Greguss P.:* *Ostrya carpinifolia* Scop. — *Varga I.:* Sequoia lignit Erdélyből. — *Uherkovich G.:* Algaéletteni megfigyelések egy dobosinai hegypataokban. — *Kiss I.:* Bioklimatológiai megfigyelések az Eudorina elegans vízvirágzásában. — *Foriss F.:* Újabb adatok Szeged és környékének zuzmóflórájához. — *Hortobágyi T.:* Moszatok a Szent Anna-tóból. — *Szalai I.:* Adatok a Kőrösök phytopseudoplanktonja ismereté-

hez. — Szemes G.: A badacsonyi Kisfaludy-forrás nyári parány-növényzete.

A magyar nyelvű közleményeket német kivonat teszi a külföld számára is hozzáférhetőkké és a szöveg tudományos értékét a kitűnő rajzok és fényképek nagy száma még jobban emeli.

vitéz Nádujfalvy József dr.: **A gazdasági munkabérek.** (Különnyomat a Magyar Statisztikai Szemle 5/6. füzetéből, Budapest, 1942. Ára 6.— P. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 14.)

A szerző 55 oldalas tanulmánya közgazdaságunk egyik legsúlyosabb kérdésével foglalkozik, amely minden részletében a háborús viszonyok hatása alatt áll. Erről szól a közlemény bevezető része, amelyet azután a napszámabérek, az idénymunkások, gazdasági cselédek, községi mező- és hegyőrök, valamint szakképzett kertészek munkabéreit és az élelmezési járandóságokat, a rész- és szakmánybéreket, végül pedig az erdőgazdasági munkabérek tárgyaló fejezetek követnek. Az utóbbi hét oldalon és két nagy táblázatba tömörítve a lomb- és fenyőfélékre vonatkozó szakmánybéreket tárgyalja országrészenkénti csoportosításban.

A szorgalmas adatgyűjtésen alapuló gondos munka kétségtelenül jelentős nyeresége a hasonló tárggyal foglalkozó szakirodalomnak.

(M.)

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet Közlönye. (LXXVI. köt. 1942.)

27—28. sz. — *Mészáros J.:* Az ascorbinsav és az égésmeleg eloszlása magyar gyümölcs- és zöldségfélékben.

29—30. sz. — *Baskai E. dr.:* Ólomminimum — vasminimum.

A Műszaki Világ. (VI. évf. 1942.)

15. sz. — —: *Hoepfner Guidó* a mérnöki nyugdíjintézet felállítást kérte a felsőházban. — —: Az Egyesült Államok hadfelszerelése, nyersanyagkészlete és hatótere Rooseveltt beavatkozásának időpontjában.

16. sz. — *Árvay J. dr.:* Mezőgazdasági program és mérnöknevelés. — *v. revisnyei Reviczky Gy.:* Már megint az Alföld „kiszáritása”. — *V. G. V.:* Hogyan került lomtárba Burstyn Günther hadnagy „szárazföldi torpedója”, a modern harcokosi első modellje.

A Vadászkutya. (III. évf. 1942.)

7. sz. — *Forti J. dr.:* Vadászat, vadászkutyák, állatvédelem. — *Forti J. dr.:* A törzskönyvezés haszna és értéke. — *k. Kendé M.:* Kacsázás vizslával. — *Szerencsés A.:* Rendőr-kutya a vadőr szolgálatában. — *Szathmáry R. dr.:* Kopók rüheségének gázkamrakezelése kéndioxid-dal (2. közl.).

Az Időjárás. (XLVI. évf. 1942.)

3—4. sz. — *Kántás K. dr.:* Mágneses anomáliák értelmezése a vertikális intenzitás görbéje alapján. — *Möller I.:* A hőingadozások egészségi megítélése. — *Béll B. dr.:* A sztatoszféra alsó határának változásai. — *Réthy A. dr.:* Titkári jelentés a Magyar Meteorológiai Társaság múlt évi működéséről. — *Bacsó N. dr.:* Magyarország időjárása 1942. január és február havában.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXV. évf. 1942.)

14. sz. — *Csiszár M.*: A temperöntvények gyártása, szilárdsági értékei és felhasználási területe.

15. sz. *Csiszár M.*: A temperöntvények gyártása, szilárdsági értékei és felhasználási területe. — *Marikovszky Z.*: A bányamérnök és a köbányászat.

Bástyánk. (II. évf. 1942.)

7. sz. — *Gacs J.*: A magyar belpolitikai élet II. — *Vági I.*: Az 1914—1918. évi világháború. — *Varga D.*: Finnugor atyánkfiai.

Gazdatisztek Lapja. (XLVI. évf. 1942.)

8. sz. — —: Adakozási felhívás az internátusi és nyugdíjalapra. — *Benedek D.*: Tettehívás! — *Balla I. dr.*: Több gyakorlatot a gazdasági akadémiákon. — *Halász M. dr.*: Mit jelent a cséplési szemvesztéség.

Halászat. (XLI. évf. 1942.)

7. sz. — *Unger E. dr.*: A pontyokra keserűségéről. — *Lukács K. dr.*: A balatoni halászat múltjából (II. közl.) — *Vásárhelyi I.*: A pézsmapocok (*Fiber zibethicus*) (3. közl.).

Kémikusok Lapja. (III. évf. 1942.)

8. sz. — *Csürös Z. dr.*: Újabb kikészítési módok a textiliparban. — *Pillitz D.*: A látással kapcsolatos kémiai folyamatok (2. közl.).

Kertészeti Szemle. (XIV. évf. 1942.)

8. sz. — *Magyar Gy.*: A vízparti növényzet a díszkertben. — *v. Cs. Szabó I.*: Az áttelelő korai kelkáposzta és fejeskáposzta. — *Nagy I.*: Hozzászólás a Chabaudszegfű magtermesztéséhez. — *Máthé J.*: A *Chrysanthemum* virágok zacskózásáról.

Köztelek. (LII. évf. 1942.)

28. sz. — *Isó I. dr.*: Éljük a kettős természettel. — *Fluck J. dr.*: A dohány aljeveleinek letörése. — *Dóry F.*: Észrevételek a sáncoláshoz. — *Somssich A. gr.*: A zsirszükséglet biztosítása.

29. sz. — *Várallyay Gy.*: Tervek a hazai istállótrágyagazdálkodásunk javítására. — *Westsik V.*: A napraforgó hervadásos betegsége. — *H. A. dr.*: A fejős személyzet érdemszerinti javadalmazása a tehenészetben. — *Sch. J. dr.*: A juhborók kezelése.

30. sz. — *Agrárius*: Adatok a kisbirtok termelési eredményeinek vizsgálatához. — *abafalvi és felsőlehotai Abaffy L.*: Az orosz „Kok-Sagys” kacsuknövény termesztése. — *v. Nagy S.*: A bellyei őszi len. — *Fluck J. dr.*: Ipari dohánymag termesztése. — *e. Dorner B.*: A mezei és mocsári zsurlók kipusztítása a mezőn. — *Várallyay Gy.*: Meszezési kísérletek első évi eredményei. — *Sedlmayr K. dr.*: A Beta C—242. sz. cukorrépa. — *Faber Gy.*: A földművesiskolák hivatása és a szakképzett gazdák jövője.

Magyar Fapiac (IV. évf. 1942.)

28. sz. — —: A kiváltság — kötelez.

29. sz. — —: A MÁV fedezetlen szükséglete.

30. sz. — *Szy G.*: A faragott fatermelésről.

31. sz. — *Biró G.*: A faszénpiac helyzete.

Magyar Méh. (63 évf. 1942.)

8. sz. — *Széchenyi Gy. gr., Stadler S.*: A „Mogor“-rakodó vándorkaptár ismertetése. — *L. Hankó L.*: A kas a korszerű méhészet tükrében. — *Balogh L.*: Két fiatal anya egy méhcsaládban.

Magyar Statisztikai Szemle. (XX. évf. 1942.)

4. sz. — —: Vármegyéink területe, népességfejlődése, népsűrűsége és közigazgatási felosztása. — *Kovács A. dr.*: A világháború és az emberanyag. — *v. Pap L. dr.*: Külkereskedelmi forgalmunk az 1942. év első negyedében. — *Laky D. dr.*: Három megnyilatkozás; mindegyik a statisztika érdekörét szorosan érintő. — *Farkasfalvy S. dr.*: Statisztika a honvédelem szolgálatában. — *Haltenberger M. dr.*: Budapest város-morfológiai képe.

5–6. sz. — *Benisch A. dr.*: Népesség és közigazgatási beosztás. — *v. Solth Károly dr.*: A természetes szaporodás és a vitalindex viszonya. — *Áfra Nagy J. dr.*: A nemzeti munkaerőgazdálkodás feladatai. — *Mozolovszky S. dr.*: Halálos kimenetelű balesetek 1941-ben. — *Pálffy I. dr.*: A történeti források statisztikai értéke. — *Mendöl T. dr.*: A városföldrajz népességtudományi vonatkozásai.

Mezőgazdasági Közlöny. (XV. évf. 1942.)

7. sz. — *Várallyay Gy.*: Tájékozódás a műtrágyák hatásossága felől. — *Farkas T. dr.*: A közös és közlegelők termelőképeségének fokozása. — *M. B.*: Németország zsirellátási gondjai. — *Csiky J. dr.*: A Német Talajtani Társaság tanácskozásai. — *M. B.*: A francia mezőgazdaság problémái. — *M. B.*: A holland mezőgazdaság átállítása.

Nimród Vadászlap. (III. évf. 1942.)

20. sz. — *Keglevich Gy.*: Egy öreg vadász legérdekesebb vadászata. — *Csathó K.*: Levél a szerkesztőhöz. — *Veress G.*: Csendes beszélgetés sebzésről, vadhívásról.

21. sz. — *Borz:* A fogoly. — *Kittenberger K.*: Jósok, időjósok és egyéb furcsaságok az állatvilágban. — *Kunsági:* A magyar vizslakultúra előzményei.

22. sz. — *Sólyom:* Szakácsművészet. — *K-i.*: A fogolyról. — *Veress G.*: Milyen fajtájú vadászebet tartsunk.

Természettudományi Közlöny. (74 kötet, 1942.)

7. sz. — *Kalmár L.*: A titokzatos Venus bolygó. — *Marikovszky Gy.*: A fogak gyökereinek kezeléséről. — *K. Kuthy S.*: A csipkebogyó, az új természetes C-vitamin forrás. — *Tamássy G.*: A rafiaháncs pótlóanyagai. — *Rapaics R.*: Kiszáradó növények. — *Ifj. Szabó Z.*: A bolharák az akvárium életében. — *k. Kuthy S. dr.*: A fagyasztással való konzerválás jövője. — *Gál I. dr.*: Rendellenesen görbült elefánt-agyarak. — *k. Kuthy S. dr.*: Új német „népital“. — *Kendi Finály I. dr.*: Robbanásszerűen bekövetkezett öngyulladások. — *Kendi Finály I. dr.*: A csalánmag olaja.

Vadászat-Halászat. (X. évf. 1942.)

13. sz. — *l. Desits J.*: Nézzünk szembe a valósággal! — *J. Lányi A.*: A nagyragadozók hasznossága (2. közl.). — *sz. Burgyán A.*: Lövés golyós fegyverrel. — *Hladny T.*: Küzdelem az orvhalászat ellen.

14. sz. — *K. Benkő P.*: A vadászat tilalmak helyes megállapítása. — *p. h. r.*: Falkavadászat a múltban és jelenben. — *v. Nagy I.*: A róka kártevése. — *sz. Burgyán A.*: Lövés golyós fegyverrel (2. közl.).

Vadászujság. (II. évf. 1942.)

20. sz. — *Mészáros P.*: Néhány szó a nyúlkárokról. — *Somogyi Z. dr.*: Mikor tartozik a vadászterület tulajdonosa felelősséggel? — *Speer L.*: Mégegyszer a bérelővésekről. — *Péchy-Horváth R.*: Többmillió darab vadat lőttek a magyar vadászok az ország élelmiszerellátásának megjavítására. — *Sekeres I. dr.*: Fegyver — puska. — *Vásárhelyi I.*: Adatok a héja életmódjához.

21. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: A vadászidény küszöbén. — *Stankowsky J.*: Kegyelemlövés. — *Vargha F.*: Puska és fegyver; Büchseflinte és Drilling. — *Szentlőrinci*: Erdő- és vadóreink Kárpátalján.

22. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: A szelekció! — *Mészáros P.*: A 200 holdnál kisebb terület vadászati jogkérdései. — *Panka K. dr.*: Szigorú törvényt az orvvadászok ellen! — *Barthos Gy.*: Hozzászólás a fogolykérdéshez. — —: Az új tilalmiidő-rendelet margójára.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 1942. 7—8. sz.

Marquardt: A fa jellemző tulajdonságai. (Die Wesenszüge des Baumes als pflanzlicher Organismus.) 165—172. old.

A külső egyszerű leírása éppen úgy nem ad kielégítő meghatározást a növényvilág egyik sajátos csoportját alakító fákról, mint pusztán egy-egy alaktni, szöveti, vagy élettani jellemzőjüknek az előtérbeállítására. A pontos elkülönítéshez a jellegek megfelelő csoportosítása szükséges. Élettani szempontból a fákat a hosszú életkor, a kambium osztódóképességének a tartamossága és az a sajátosság jellemzi, hogy a föld felszínétől távolabb eső rügyek és gyökerek is erőteljesen fejlődnek. Szöveti tekintetben a másodlagos fa és gyökér különbözteti meg a fákat az egyéb növényektől, míg a külső alak kifejlődésében az *akrotónia*, vagyis az a jelenség a legfeltűnőbb, hogy a csúcshoz legközelebb álló rügyek fejlődnek a legjobban.

Möbius: A több-törzsű fák magyarázata. (Versuch zur Erklärung der mehrstämmigen Bäume.) 172—178. old.

Erdei lombfáink közül a tölgy, gyertyán, éger, hárs, szil, juhar, kőris és akác legtöbbször tuskóról való sarjadzás következtében jelennek meg csoportosan, míg a kettős bükkök és a több-törzsű — látszólag közös törőlen nőtt — fenyők rendszerint egymás közvetlen közelében csírázó magvakból keletkeznek. Néha különleges okok (a törzsek egybenövése stb.) is előidézhetik a jelenséget.

Wach: Erdei famagvának szelénnel való festése. (Versuche zur Selenitfärbung des forstlichen Saatgutes) 178—188. old. és 210—218. old.

Lapunk 1938. évi V. füzetében (481—482. old.) részletesen megemlékeztünk azokról a kísérletekről, amelyek a hosszadalmas csíráztatási próbák helyett rövidebb ideig tartó, de teljesen megbízható eljárást kívánnak a magvak jószágának a megítéléséhez a gyakorlati erdőgazdaság rendelkezésére bocsátani.

A szelénsókkal végzett számos élettani vizsgálat között a szerző eredményei igen jelentős helyet foglalnak el, mert olyan alapvető kérdéseket tisztáztak, amelyek irányt szabnak a további kutatásnak.

Így elsősorban minden kétséget kizáróan megállapította a szerző, hogy zúzott, szétmorzsolts, vagy megfőtt magvak, csírák és ezek nedve sohasem festődik meg a szeléntől: ez az eljárás tehát az élő és elhalt sejteket feltétlenül megkülönbözteti egymástól.

Szétvágott magvak szövege a vágáslaptól csak 1 mm-re festődött. A magvak hámozásának és a csirák kiemelésének tehát mindig a legnagyobb gonddal kell történnie.

A festődés erősségét külső tényezők (hőmérséklet, nedvesség) erősen befolyásolják. Ebből tehát csak akkor lehet bizonyos következtetéseket levonni, ha a vizsgálatok pontosan azonos körülmények között folynak. A megvilágítás erősségének és tartamának a festődésre hatása nincsen, ez nyilván csak a magvak minőségének (érettségének, frissességének) függvénye.

A fenyőmagvak endospermje csak előcsíráztatás után festődik, vagyis amikor abban diasztáze képződik, amihez oxigénre van szükség.

A festődés a szövetek lélegzési tevékenységének a folyamánya; ez a sértetlen, ill. mesterségesen károsított magvak lélegzésekor felszabaduló $C O_2$ különböző mennyiségeiből volt megállapítható.

A szelén némely fajok magvában csak a sejtek belsejébe rakódik le, másokban a sejtfalakba és az azok közötti rétegekbe is. A festési eljáráshoz tehát minden fajra külön színerősségi fokozatokat kell megállapítani.

Az igen érdekes fejtegetéseket néhány szép parányfénykép és a vizsgálati eredményeket összefoglaló több táblázat világítja meg.

Meggyőződésünk szerint rövidesen kellő gonddal kidolgozott egyszerű festési eljárást ad a tudomány a gyakorlat kezébe a csiraképeség megítéléséhez!

Dannecker: Szabad gazdálkodás a lomberdőkben. (Freie Wirtschaft im Laubholzwald.) 193—210. old.

A lomberdők éghajlati és termőhelyi feltételei, szerkezeti felépítése, bonyolult élettani összefüggéseik, kétségen kívül a legmagasabb követelményeket támasztják az eredményes gazdálkodás szempontjából.

Ezért kétszeresen óvakodni kell minden általánosítástól és egykaptáramunkától, mert igen sok, értékes fajfajokból álló, kitűnően tenyésző, elegyes lomberdő esett már áldozatul a kellő körülmények hiányának a múltban és az erdészek ma is igen sokat hibáznak ebben a tekintetben.

A szerző, mint a szálalás és örökerdő hive, minden erősebb megkötöttség (vágásforduló, fő- és előhasználatok, záródás, fatermési táblák) mellőzését kívánja, mert nézete szerint a lomberdő-gazdaság legfőbb célja az állandó termelés lehetőségének a biztosítása. A hozadék minőségi és mennyiségi fokozását csak az összes helyi körülményekhez való legmegfelelőbb alkalmazkodással, tehát az általános előírásokat csupán a szükséges mértékig figyelembe vevő, de egyébként szabadkezü gazdálkodással lehet elérni. A használatok és a felújítások módja és mértéke is ehhez igazodik.

A magyarázatként felhozott két példa egyoldalúságuk mellett is igen figyelemreméltó.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1942. 53/54—61/62. sz.

Vanselow: A növedék- és hozadéktan kérdései. (Probleme der Zuwachs- und Ertragslehre.) 261—263. és 273—275. old.

Krutzsch-nak a lapunk IV. füzetében (185. old.) ismertetett közleményével foglalkozik és a német szakirodalomban nem szokatlan élességgel utasítja vissza a könyvből a gyérítésekre, az elegyes állományok teljesítőképességére és a hozamtan erdőművelési alapjaira vonatkozólag elferdítve idézett magyarázatokat.

Langner: A magtenyésző állomány. (Der Saatzuchtbestand.) 275—277. old.

A szerzőnek az elgondolásáról lapunk III. füzetében (135—136. old.) számoltunk be. *Olberg* egyik közleményében helytelennek vélte, hogy a magtermelés céljaira szánt állományokat jó talajokra és szélesebb hálózattal telepítsék. *Langner* ezeket az aggályokat igyekszik eloszlatni.

Kalnins: A lúcfenyő-gyanta csapolásának új módjai. (Neue Wege der Harznutzung an der Fichte.) 281—282. old.

A hosszú kísérletezés után legmegfelelőbbnek talált eljárás ismertetése a gyantagyűjtésre kötelezett hazai szakköröket élénken érdekelheti.

Schröder: Gondolatok a jobb talajokon vetéssel való erdősítésről. (Zu: Gedanken zur Freisaat auf besseren Böden.) 282—284. old.

Degen egyik tanulmányában, amelyet lapunk II. füzetében (78. old.) említettünk, a lúcnak vetéssel való telepítése mellett tört lándzsát, mert tapasztalata szerint a csemeték a kiültetést sokszor megsínylik és az így létesített állományok hamarabb esnek a vörösvetésedés áldozatául.

A szerző nézete szerint a kedvezőtlen jelenségek valószínűleg inkább a vad károsítására és a meg nem felelő származású tenyészanyagra vezethetők vissza.

Müller: Korszerű erdészeti számvitel a kettős-könyvelés elvei alapján. (Modernes forstliches Rechnungswesen nach den Grundsätzen der doppelten Buchhaltung.) 289—293. old.

A különösen érdekes gyakorlati tárgyról ügyes példákkal megvilágított kimerítő tájékoztatást ad.

Diersch: Védekezés a vadragás ellen. (Schutz gegen Wildverbiss.) 301—302. old.

Az eddigi tapasztalatok rövid összefoglalása.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1942. 27/28—29/30. sz.

Svédország. A folyóirat közel kétszáz oldalra terjedő kettős száma a Finnországról szóló és lapunk III füzetében (136. old.) méltatott nagyszerű tájékoztatónak tartalomában, kiállításban egyaránt méltó párja.

Svédország erdeit *Streyffert*, erdőbirtokos-szövetkezeteit *Rutkowski*, faiparát *Ekman*, fagazdaságának alapjait *Björkman*, a magán-gazdaságoknak nyújtott állami erdőápolási segítséget *Johansson*, a vizegyes erdők lecsapolását *Malmström*, a fa és papír hajón való szállítását *Svensson*, a híres faházépítő-ipar keletkezését, fejlődését, szervezését és kiviteli eredményeit *Lindeberg*, a fabevitelt *Bartels*, a rétegelt-lemez-ipart *Gratenau*, a fagágenerátorok egyre növekvő jelentőségét *Lindmark*, a legújabb fanedvességmérő műszereket *Egler* és a korszerű famegmunkáló gépeket *Held* ismertetik. Mégpedig annyi szaktudással, olyan szigorú tárgyilagossággal, a rajzok és szebbnél-szebb fényképek akkora bőségével, hogy a füzet valóban a legmeggyőzőbb bizonyítéka a svéd erdő- és fagazdaság magas színvonalának.

Ha meggondoljuk, hogy a mostoha természeti viszonyokkal küzdő skandináv állam évi cellulóz-termelése közel 4 millió tonna és mintegy 30.000 km-t kitevő víziútjain évente 200 millió törzset szállítanak le, megérthetjük az erdőgazdaságnak — a kitűnő jövedelmezőséggel párhuzamosan egyre fokozódó — belterjességét is.

Sch: A szlovák fagazdaság nagytér-feladatai. (Grossraum-aufgaben der slowakischen Holzwirtschaft.) 28/29. sz. 43—49. old.

A Pozsonyban székelő Egyesült Faipari R. T. Turanyban most épülő, igazán nagyszabású fafeldolgozó telepének a terveit, rendeltetését és teljesítőképességét ismerteti számos fénykép kíséretében.

Scherping: A vadászati törvényhozás vezérgondolatai. (Leitgedanken der jagdlichen Gesetzgebung.) 28/29. sz. 43—49. old.

Igen érdekes beszámoló arról, hogy Németország a vadállomány megfelelő szabályozásával és szigorú intézkedésekkel rövid idő alatt milyen bámulatraméltó eredményeket ért el nemcsak a vad minőségének emelésében, hanem a vadászatból származó nemzeti jövedelem gyarapításában is.

JOURNAL FORESTIER SUISSE. 1942. 1—3. sz.

Nägeli: A szélvédő pászta jelentősége a mezőgazdasági termelés védelmében. (Importance des rideaux-abris contre le vent pour la protection des cultures agricoles.) 1—20. old.

Ma már igen sok országban védik fasorok ültetésével a terményeket a szél károsításai ellen. Az ilyen pásztaáknak kiemelkedő szerepük van az oroszországi steppéken, a magyar Alföldön, Dánia tengerparti vidékein, Kanadában és az északamerikai Egyesült Államokban. Az eddigi kísérletek és megfigyelések eredményeinek az ismertetése során a szerző az alábbi következtetésre jut: 1. Arra nézve, hogy a szél elleni védekezés milyen mértékben fokozza a mezőgazdasági termelés eredményét, az eddigi tanulmányok még nem közölnek számbeli adatokat. 2. A fasorok szélvédő hatása országonként nagyon különböző és az éghajlati viszonyok szerint változik. 3. Kétségtelen, hogy szélvédő pászta csökkentik a szél sebességét. 4. Minthogy azonban ez a sebességcsökkenés a mikroklíma egyéb tényezőit is befolyásolja, nehéz megítélni az előidézett változások együttes hatását. 5. A távolság, ameddig a szélvédő pászta mögött a szél sebességének csökkenése még észlelhető, általában véve a szélvédőt alkotó fák magasságának a tízszeresére tehető. 6. Az alkalmazandó fajok helyes megválasztásakor — s ez nagyon lényeges! — vegyük figyelembe, hogy az a szélvédő pászta, amelyik kis mértékben keresztülengedi a szelet, jobban megfelel a célnak, mint az, amelyik szinte áthatolhatatlan akadály. 7. Egyetlen fasor vagy élő sövény is nyújt már bizonyos védelmet; célszerűbb sok keskeny szélvédő pásztát ültetni egymástól nem nagy távolságra, mint kevés széles s egymástól távolabb kerülő pásztát.

A tanulmány a magyar szerzők munkái közül hivatkozik: *Marcell G.*-nak erdőszült vidékek szélviszonyairól az Erdészeti Kísérletekben 1926-ban megjelent cikkére és *Luncz G.*-nak az erdők és mezőgazdasági területek szél elleni védelme tárgyában a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet részéről kiadott monográfiájára.

Riehn: Egy erdőgazdaságpolitikai szempontból érdekes eset. (Un cas intéressant de politique forestière.) 29—33. old.

Grímenc község erdeiben a legeltetési társulat és a község előjárósága között már évtizedeken át vita folyt a faizási, legeltetési s egyéb erdei szolgalmak gyakorlása körül, ami az erdő jókarban maradását erősen veszélyeztette. A kerületi erdőfelügyelő közbenjárására most sikerült a felek között megállapodást létrehozni. A szerző az egyezkedési eljárást részletesen leírja, mint a legszebb példáját hasonló viták eldöntésének.

Barbei: A „kétéltű mezei egér“ vagy „feltűró pocok“ károsításai. (Dégâts par le „campagnol amphibie“ ou „rat fouisseur.“) 39—41. old.

Az *Arvicola amphibius* L. nevű egérfajnak — amely rendszerint a gyökfőben rágja el a junar, kőrös, tölgy, bükk, gyertyán, vörösfenyő és lúcfenyő gyökerét, — a svájci Jura erdeiben okozott károsításait ismer-teti.

Schlatter: Svájc tűzifaellátása 1942 elején. (L'approvisionnement de la Suisse en bois de feu au commencement de 1942.) 56—62. old.

A fahasználat korlátozása tárgyában Svájcban kiadott rendeleteket sorolja fel, majd ezek figyelembevételével a háború előtti tíz év (1929—1938) fogyasztásának évi átlagából s a mostani tűzifatermelési lehetőségekből az ideai szükségletet, illetőleg megengedett tűzifa-fogyasztást számítja ki, egyben pedig a legnagyobb takarékosagra int.

Aubert: A tövises cserjék. (Les épineux.) 63—65. old.

Az erdőben az a legjelentősebb szerepük, hogy a káros rovarokat pusztító madaraknak igen alkalmas búvó- és fészkelőhelyet biztosítanak. Sokszor védelmezik is az erdőt az emberi vagy állati rongálások ellen. Ezért ezeknek a cserjéknek a fenntartása, különösen a széleken, elsőrendű érdeke az erdőnek. A szerző a következőket tárgyalja: ákác, agave, kaktusz, magyal, galagonya, kökény, sóskaborbolya, vadrózsa, málna és szeder.

Bourquin: Facsövek. (Canalisations de bois.) 65—67. old.

A Bex-környéki sóbányákban a víz levezetésére szolgáló fából készült csöveket most nagyrészt fémcsövekkel váltják fel. Olyan facsövek kerültek eközben felszínre, amelyek 1820-tól 1940-ig (tehát 120 évig) voltak a bányában; sóval teljesen átitatott fájuk még ma sem mutatja a korhadás legkisebb jelét sem.

LES A DREVO. 1942. 28/29—30/31. sz.

Monroy: Bevezetés az Egyesült Faipari R. T. tervezéseinek alap-gondotaiba: példa a német-szlovák együttműködésre az erdő- és fa-gazdaság terén. (Úvod do hlavných myšlienok plánovania W. H. I., ako praktický príklad nemecko-slovenskej spolupráce na poli lesného a drevárskeho hospodárstva.) 28/29. sz. 1—2. old.

A két év előtt Pozsony székhellyel alakult vállalat főfeladata a nagy-tér-gazdaság szellemében munkálni Szlovákia fagazdaságának a fejlődését. Ezt a célt szolgálja a Turany-ban létesített nagyszabású fa-feldolgozó-telep is, amelyből értékes kész-gyártmányok kerülnek ki-vitelre.

Kriška: Az individualizmus az erdőgazdaságban. (Individualizmus v lesníctve.) 28/29. sz. 7. old.

Az egyéni izlésnek az általános érvényű erdőgazdasági alapelvek fölé való helyezése kétségtelenül helytelen. De hogy annakidején a sel-mecbányái főiskolán a magyar tanárok csak a tölgy és akác iránti sze-retetet oltották volna be a hallgatókba és lekicsinyítették a fenyők je-lentőségét, olyan rosszindulatú beállítás, amely megfelel talán a szerző egyéni izlésének, de semmiképpen nem a valóságnak. (Szerk.)

Brauer: Felvilágosítás és toborzás az erdő- és fagazdasági nagy-tér-gondolat szolgálatában. (Osveta a tvorba v službách leso- a drevo-hospodárskej veľkopriestorovej myšlienky.) 30/31. sz. 1—2. old.

A propaganda fontosságát hangsúlyozza.

J. K.: A Nemzetközi Erdészeti Központ tisztviselőinek tanulmányútja Szlovákiában. (Zázajd činovníkov Medzinárodného lesníckeho ústredia „Centre International de Sylviculture“ na Slovensko.) 30/31. sz. 5—7. old.

A nagy gonddal megszervezett bemutatón a vendégek Szlovákia erdő- és fagazdaságának legjelentősebb értékeit ismerhették meg.

Schmedes: Irányelvek a lengyel főkormányzóságban üzembe helyezett fagázgenerátorok ellátására. (Smernice pre zásobovanie generátorov na drevný plyn, ktoré boli zavedené v General-gouvernemente, tankovín drevom.) 30/31. sz. 9—10. old.

Intő példa, milyen előrelátóan szervezte meg Németország leg-rövidebb időn belül az olajtól nagyban függetlenített járómű-szolgálatot.

KÜLONFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Szarkássy János, az esztergomi székesfőkapitán ny. erdőfelügyelője július hó 31-én, 77 éves korában Sümegen elhunyt.

A régi magánerdőtisztikar egyik legképzettebb, élénk szellemű, szeretetreméltó tagját vesztettük el Benne, akinek szakértelmét nehéz körülmények közt telepített s ma már viruló szép tölgyesek dícsérik. Egyesületünknek nagyrabecsült alapító-tagja volt.

Simonek János m. kir. főerdőmérnök augusztus hó 1-én Budapesten meghalt.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HÍREK.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *dr. Misángyi Ottó* tanügyi főtanácsost, a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatóját az Országos Sportközpont, *Gál Károly* m. kir. r. kat. tábortól főlelkész a leventeképzést irányító szervek képviselőjében, továbbá *dr. Kessler Hubertet*, az Aggteleki Cseppkőbarlang igazgatóját az Országos Természetvédelmi Tanács tagjává kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *André Béla* m. kir. főerdőmérnököt Szombathelyről Budapestre helyezte át és szolgálattételre a földművelésügyi minisztérium I/B. főosztálya 3. ügyosztályába osztotta be.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Wächter Gyula* m. kir. erdőmérnököt Zalaegerszegről Keszthelyre, megbízta a keszthelyi m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltség vezetésével.

NYÚLKIÁLLÍTÁS SZENT ISTVÁN HETEBEN.

A nyúltartás jelentősége egyre fokozódik. Nemcsak azért, mert sok kisembernek nyújt mellékjövedelmet, hanem azért is, mert a háború következtében erősen érezhető anyagihiány is ráterelte a figyelmet.

Ezeket tartotta szem előtt a *Magyar Házinyúltenyésztők Egyesülete* (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.), amikor elhatározta, hogy szokásos kiállítását ez évben is megrendezi *augusztus 14-től 24-ig a Nemzetközi Mintavásárral egyidejűleg a városligeti Korcsolyázó Pavillonban.*

Szakmai körökben a kiállítás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert itt akarják a tenyésztők bebizonyítani, hogy célszerű kezelés mellett még a mai időben is érdemes a hús- és prémnyulakkal és az angorával foglalkozni.

VIZSLAHIREK.

Az Országos Vizsla Club (O. V. C.) Keszthelyen rendezett 10 napos vadászkutyaidomító tanfolyama — amelyről lapunk legutóbbi számában már hírt adtunk — teljes mértékben megfelelt a hozzáfűzött reményeknek.

A jelentkezők nagy száma és szorgalmuk a legjobb bizonyosága annak, mennyire átment a vadászközönség tudatába, hogy eredményes munkát csak szakszerűen nevelt vizslától lehet várni.

Az előadók tudásuk javát adták és a *Széchenyi János gróf* elnöklése alatt július hó 31-én tartott záróvizsgán a tanfolyam hallgatói igen dicséretes felkészültségről tettek tanúságot.

Hisszük, hogy a *Vértessy Iván* ezredes kitűnő vezetése alatt álló lelkes egyesület, amelynek az igazgatási ügyeit a sokoldalú *Kölcsei Kende Mihály* szkv. százados intézi, továbbra is hű marad közérdekű munkatervéhez és eddigi sikereit hasonló tanfolyamok rendezésével fogja tetézni.

*

Hangsúlyozottan felhívjuk olvasóink figyelmét az Országos Vizsla Club (Budapest, VIII., József-körút 31/b., I. em. 2.) közeli vizslaversenyére. Az erre vonatkozó felhívást az alábbiakban közöljük.

Országos vizslaverseny.

Az Országos Vizsla Club 1942 szeptember 6-án Gödöllőn országos vizslaversenyt rendez, amelyen minden érdeklődőt szívesen lát.

A versenylák két csoportban indulnak: 1. fiatal vizslák, 2. idős vizslák.

A fiatal vizslák csoportjába nevezhetők azok, amelyek 1941 január 1. óta születtek és legalább a 7 hónapos kort elérték.

Az idős vizslák csoportjában minden 1 évesnél idősebb vizsla nevezhető.

Az egyes csoportokba tartozó követelmények a „Vizsla“ c. tájékoztatóban megtalálhatók.

Nevezési feltételek: A versenyre csak *törzskönyvezett* vizslák nevezhetők be. Ivartalanított kutyák nem nevezhetők.

Nevezési határidő: 1942 szeptember 1., de a helyszínen is lehet nevezni. Nevezési ívet a O. V. C. titkárságától lehet igényelni. Levelezőlapon történő nevezést is elfogadjunk, de ebben az esetben be kell jelenteni: 1. a vizsla nevét és törzskönyvi számát, 2. fajtáját és nemét, 3. a tulajdonos nevét, 4. a tenyésztő nevét, 5. a vezető nevét, 6. mely csoportban indul a vizsla.

Nevezési díj: 18 pengő. Az O. V. C. tagjai, ha tagdíjhátralékuk nincsen, 50 százalék kedvezményben részesülnek. Erdészeti és vadászati altisztek, vadőrök saját vizsláik után csak 5 pengő nevezési díjat fizetnek. Akinek csekklapja nincs, a verseny megkezdése előtt a helyszínen fizeti a nevezési díjakat.

Akik egy nappal előbb érkeznenek, tudassák ezt kellő időben „A Vadászkutya“ szerkesztőségével (Budapest, VIII., József-körút 31/b.), hogy elszállásolásukról gondoskodhassunk.

Találkozás d. e. 9 órakor a királyi vadász hivatal előtt. Etkezés tarisznyából.

A versenyre Budapestről vonattal utazni szándékozók a Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Kerepesi-úti végállomásáról (Budapest-Keleti p.-u. érkezési oldala mellett) 7 óra 45 perckor indulnak, érkezés Gödöllőre 8 óra 51 perckor. Menetdíj oda-vissza: III. osztályon: 2.92 P, II. osztályon: 3.52 P. Viteldíj 1 kutyáért 74 fillér. A versenyzők részére a vonatban fenntartott helyekről gondoskodunk.

Kedvezőtlen idő esetén a versenyt elhalasztjuk s annak megtartásáról a jelentkezőket azonnal értesítjük.

Az O. V. C. versenyrendező bizottsága.

*

Emeli ennek a versenynek az érdekességét, hogy *Miklósdy András* székesfehérvári erdőmérnök kartársunk értékes vándordíjat ajánlott fel, amelynek a fényképét is bemutatjuk.

9

Ezt a vándordíjat olyan erdőmérnök nyerheti el, aki bármilyen fajú, *saját maga nevelte törzskönyvezett* vizslájával a versenyen első helyezést ér el. Háromszori győzelem esetén a vándordíj a nyerő végleges tulajdonába megy át.

Igen fontosank tartjuk, hogy minél több komoly pályázó induljon ebben a versenyben!

**Az „Erdészeti Lapok“ 1942. évi VIII. füzetének a
HIRDETÉSEI.**

A petit betűs vagy táblázatos hirdetések díja milliméterenkint 60 fillér. A legkisebb hirdetés ára 5 P. A támpéldány ára drbonkint 2 P.

EGRI ERDŐ ES FAIPAR R. T.

Fűrészek: **Felnémet, Gyöngyös.**

Alapítása: **Gyöngyösi Parkettagyár k. f. t.**

Parkettagyár **Gyöngyös.**

Központ: **Budapest, V., József nádor-tér 1.**

Távbeszélő: **18-33-97., 18-33-91.**

Táviratcím: **EGERFA.**

Erdőőrt magyar—német nyelvtudással keres nagyobb uradalom Ungvár közelében. Az ajánlatokat a közelebbi adatokkal a kiadóhivatalba kérjük. (870. sz.)

Erdőőr-gyakornoki állást keres bármikor belépéssel és szerény el-látási igényekkel 17 éves jömegjelenésű ifjú, akinek némi gyakorlata van. *Gombos László, Kéthely, Sári erdő, Somogy m.* (1005. sz.)

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, I., Fery Oszkár-utca 34.

Távbeszélő:

155-641

Sürgőnycím:

KEINERMAG BUDAPEST

(Keresztény cég)

AJÁNLOK: *fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot fenyő- és lombfa-csemetéket.*

VESZEK: *tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.*

Nyugalomba vonuló felvidéki állami főerdőtanácsos **erdőgazdaság irányítására és vezetésére, vagy szaktanácsadónak** ajánlkozik. Címe a kiadóhivatalban. (956. sz.)

Tisztelettel felkérem azokat az erdőgazdaságokat, amelyek ez év őszére 100—120 q **kocsányos tölgy**makkot biztosítani tudnának, az alulírt erdőhivatalt a részletek megtárgyalása végett b. soraikkal lehetőleg már most feikeresni szíveskedjenek. Pécsi Káptalan Erdőhivatal, Bogdása, Baranya vm. (894. sz.)

Erdőmérnök, aki hosszú időt töltött a cseh megszállás alatt volt területen, elvállalja **szlovák és cseh nyelven készült üzentervek átdolgozását, illetve kivonatolását.** Gaál Imre ny. m. kir. erdőtanácsos, Vác, Kossuth-u. 33. (964. sz.)

KERESZTÉNY CÉG!

Erdői vetőmagvak: erdei, fekete-, vörös-, jegenye- és lúcfenyő, szavatolt legmagasabb csiraképességgel! Akác-, gledicsia-, korai-, hegyi- és zöldjuhar, magas-köris-, éger-, gyertyán és szelidgesztenye.

Kocsánytalan és kocsányos **tölgy**makk!
Csermakk!
Bükkmakk!

KÖSZEGI FENYŐMAGPERGETŐ és FAISKOLÁK
WÄCHTER GYULA ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.
Távbeszélő: 42. sz. a déli órákban és esti 6 órától 46. sz.
Sürgőny cím: Magpergető Kőszeg. — Postafakareképenztár 24127. sz.

Erdészeti csemeték:

erdei-, fekete-, lúcfenyő-, vörös-, sima-, jegenye-, ezüst- és Douglas-fenyő. — Akác-, tölgy-, cser-, éger-, magas-köris-, nyír-, gyertyán- és bükkcsemeték **elsőrendű minőségben!**

Gyümölcsvadoncok, sorfák, díszfenyők, díszbokrok

Kérjen ajánlatot.

A MAGYAR FAISKOLAI SZÖVETSÉG TAGJA

ALAPÍTÁSI ÉV 1919.

A Pécsi Székesegyházi Uradalom Erdőgazdasága két erdőőri állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak azok a fedhetetlen előéletű, 20 életévüket betöltött, róm. kath. egészséges egyének, akiknek némi gyakorlatuk van, az 1935. IV. t.-c. 48. §. 1—4. pontjában előírt valamelyik szakképesítést megszerezték és az 1939. IV. t.-c. 5. §-ában előírt feltételek szerint keresztény származásukat igazolni tudják.

Az állás elfoglalására, fizetésre vonatkozó stb. feltételek az Uradalmi Erdőhivatalban, Árpádtető, u. p. Mecsekszabolcs, megtudhatók. (934. sz.)

Lutonszky Ernő s. k.
urad. erdőtanácsos.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

Az ungvári, bustyaházai, rahói, nagybányai és szegedi m. kir. erdőgazgatóságok kerületében fekvő állami erdőgazdasági birtokokhoz tartozó egyes kincstári vadászterületek vadászati jogának bérbeadására a megnevezett erdőgazgatóságok a hivatalos helyiségeikben az 1942. évi augusztus hó 21.-én d. e. 10 órakerült ajánlati versenytárgyalást tartanak. Az ajánlatok legkésőbb a fentebb megjelölt időpontig a területre illetékes m. kir. erdőgazgatósághoz nyújtandók be.

A bérbeadásra kerülő vadászterületek megjelölése:

Tételszám	Törzskönyvi szám	A vadászterület neve:	Erdőhivatal neve	községi határ neve	Terület k. h.	Jegyzet
			melyben a vadászterület fekszik			
I. Ungvári erdőgazgatóság.						
1.	81	Bacsava	Csernoholova	Ungbükkös, Sóhát, Szemerekő	9147	
2.	92	Cservenica	Radvancezi	Unghosszumező	210	
3.	104	Boronszki	Turjaremetei	Turjaremete, Egreshát	6198	
II. Bustyaházai erdőgazgatóság.						
4.	38	Széleslonka	Pombói	Széleslonka	8854	
5.	41	Kraszna	Királymező alsó	Tarackraszna	8122	
6.	45	Körtvélyes	Técsői	Szentmihály. Körtvélyes	915	
7.	46	Kerekhegy	»	Técső	3561	
8.	48	Visk	»	Bustyaháza	872	
9.	49	Baranya- Danjeloovo	Huszti	Sófalva	2443	
III. Rahói erdőgazgatóság.						
10.	23	Szvidovec	Kevelei	Körösmező, Tiszaborkút	10.134	
11.	111	Kirva	Havasmezői	Havasmező	4.477	
12.	112	Rugos	»	»	4.523	
IV. Nagybányai erdőgazgatóság.						
13.	121	Varatik	Kohóvölgyi	Erzsébetbánya	4.080	Együtt
14.	124	Gutin	Felsőbányai	Kapnikbánya	1.684	
15.	126	»	»	»	3.234	
16.	129	Luna	Láposbányai	Láposbánya	9.884	
V. Szegedi erdőgazgatóság.						
17.	4	Kozora, Sus- nyár, Isterbác	Bezdáni	Bezdán, Monostor	3.392	

A felsorolt vadászterületekre vonatkozó szerződési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők a földművelésügyi minisztérium erdészeti I/A—3. ügyosztályában (III. em.), vagy az illetékes m. kir. erdőgazgatóságoknál.

A vadászterületek vadállományviszonyaira és berendezésére nézve az illetékes m. kir. erdőgazgatóságok adnak felvilágosítást. Mint-hogy az árverezni szándékozóknek módjukban áll a vadállományviszonyok és vadászati berendezések tekintetében közvetlenül a helyszínen tájékozódni, felvilágosításokért a m. kir. kincstár felelősséget nem vállal.

Ajánlattevők ajánlatuk benyújtásával egyidejűleg a bérbevenni szándékolt vadászterület minden 100 (Egyszáz) kat. holdja után 2.— (Kettő) pengőt tartoznak bánatpénzként az illetékes erdőgazgatóságok letéti csekk-számláin befizetni. Az ungvári m. kir. erdőgazgatóság letéti csekk-számlája 161.360. A bustyaházai m. kir. erdőgazgatóság letéti csekk-számlája 161.362. A rahói m. kir. erdőgazgatóság letéti csekk-számlája 161.364. A nagybányai m. kir. erdőgazgatóság letéti csekk-számlája 161.354. A szegedi m. kir. erdőgazgatósághoz a bánatpénzt a 161.282. számú „Államerdészeti igazgatás letéti számla Budapest” kell befizetni.

Ajánlattevő ajánlatában kijelenteni köteles, hogy a részletes szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak kötelezőleg aláveti. Ajánlatához mellékelnie kell a bánatpénz befizetését igazoló befizetési szelvényt.

A versenytárgyaláson résztvehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar állampolgár.

Ezenkívül a 152.120/1941. F. M. számú rendelet 11. §-ának 1. bekezdése szerint a 111., 112., 121., 124., 126. és 129. törzksönyvi számú vadászterület bérletére csak az tehet ajánlatot, akinek erre a lakóhelye szerint illetékes vadászati felügyelő, ennek hiányában a lakóhelye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselője véleményének meghallgatása után a bérbevenni szándékolt vadászterület fekvése szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselője engedélyt ad. Az engedélyt az ajánlathoz szintén mellékelni kell.

A társulatok a versenytárgyalásból ki vannak zárva.

Budapest, 1942. évi július hó.

(1958. sz.)

M. kir. Földművelésügyi Miniszter.
(93.521/1942. I/A—3.)

Ács Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát

**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**

Központi iroda: Budapest, V., Klotild-u. 4. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelepe és vill. faaprítóüzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu. Távb.: 13-11-12

(1937. sz.)

Erdőgazdasági üzemetervek készítését vállalja okl. erdőmérnök.
Címe a kiadóhivatalban. (1001. sz.)

"SILVA" ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök
KÖRMEND

Erdeimag - nagykereskedés.
Magpergetőgyár. ❖❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb. : 52 ● Fióktelep : Zalaegerszeg, távb. : 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlávóniai származású **tölgy-** és **csermakkot**, mindennemű **erdészeti** és **gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemeteket**, **díszfenyőket**, **dísz-** és **sorfákat**, **díszcserjéket**, **rózsákat**, **gyümölcsvadoncokat** és **gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A M. Kir. Államvasutak igazgatósága 2.735.384 drb tölgy-, akác- vagy bükk-talpfá, továbbá 16.347 drb kis-talpfá és 11.234 m³ tölgy- vagy bükk-váltotalpfá szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatot sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva, az Államvasutak Igazgatóságához (VI., Andrassy-út 75. III. 336. sz.) 1942. évi augusztus hó 27-én déli 12 óráig kell benyújtani, ahol a részletes feltételek is megtudhatók. (Dt.)

ERDEI-, FEKETE-, LÚC-, JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFÁT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban készpénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk

„UNA“ Faértékesítő rt., Bpest V, Deák Ferenc-u. 6.

(Távybeszélő: 183—856*) szám alá.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A beszercei m. kir. erdőigazgatóság Besztercén, 1942. évi augusztus hó 31-én d. e. 12 órakor megismételt nyilvános írásbeli árverés útján eladja az Oroszborgó község saját használatára kiharított Panu nevű erdejében lévő **8 évi vágásterületen visszamaradt lábön álló bükk-törzseket.**

Az eladásra kerülő állomány leírása a következő. Kora: 80—120 év, sűrűsége: 0.1—0.3, fafaja: bükk 1.0, területe: 70 k, hold, enyhe lejtésű talajon.

Az erdőterület Borgóbeszerce—Kolibica község határában fekszik, a MÁV állomástól 17 km-re, iparvasúttól 5 km-re.

Az árverési feltételek a beszercei m. kir. erdőigazgatóság segédhivatalában, a borgói alsó és a borgói felső m. kir. erdőhivatalokban és az Oroszborgó és Alsóborgó községek előljáróságain a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlattevők zárt borítékban lepecsételt ajánlataikat 1942. évi augusztus hó 31-én d. e. 11 óráig adhatják be a beszercei m. kir. erdőigazgatóságához.

A bánatpénz 500, azaz ötszáz pengő, amely a fent jelzett időpontig a beszercei m. kir. erdőigazgatóság házipénztáránál, vagy postán az erdőigazgatóság letéti csekkszámlája javára „161.356. sz. Erdőigazg. let. számla Beszerce“ befizetendő.

Az ajánlattevők tudomásul veszik, hogy a megajánlott vételáron felül 3%-ot az erdőigazgatósági nyugdíj, 0.2%-ot az erdőtisztai gyermeknevelési alapra kötelesek fizetni.

Mivel a hozzájuttatás felett a M. Kir. Földművelésügyi, illetőleg Iparügyi Miniszterek döntenek, a vétel idejében való engedélyezésének megszerzése a vevőt terheli.

(967. sz.)

P. H.

M. Kir. Erdőigazgatóság.

(4722/1942.)

Erdőmérnök, őskeresztény, aki jelenleg is nagy erdőüzem vezetője, családi okokból nagyobb uradalomban vagy vállalatnál vezetőállást elfoglalna. Az erdőgazdálkodás minden ágában, üzemterv-készítésben, puha- és keményfa-termelésben, utak, vasutak, szállító-berendezések tervezésében és építésében nagy jártassága van. Megkereséseket a kiadóhivatalba kérek: „Erdőmérnök“ jellegére. Meghívásra bemutatkozom. (994. sz.)

Magasépítésben hosszabb gyakorlatot szerzett **alredészt**, vagy hasonló képesítésű segédtisztviselőt felvesszünk építési osztályunkhoz, Munkács székhellyel. Az állás azonnal elfoglalható. Egyszerű bizonyítvány-másolatok benyújtandók; fizetési igények megjelölendők. *Latorca R. T. Igazgatósága, Munkács.* (991. sz.)

A krizevci-i (kőrösi) vagyonközség 6700 holdas erdőgazdaságának a vezetőjéül, Alsólendva (Zala vm.) székhellyel és azonnali belépésre okl. **erdőmérnököt** keres szerződéssel. Az állással a megfelelő készpénzfizetésen felül szép lakás és egyéb természetbeni javadalmazás is jár. Horvát és német nyelvtudás előnyt biztosít.

Az éleleírással és a szolgálati bizonyítványok egyszerű másolatával felszerelt pályázatokat a horvát követségre (Budapest, VI., Szekfű-utca 6. sz.) kell küldeni. (972. sz.)

Erdészgyakornoknak 18 éves, 4 középiskolát végzett őskeresztény ifjú ajánlkozni, esetleg irodába is. (999. sz.)

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A beszercei m. kir. erdőigazgatóság Besztercén, 1942. évi augusztus hó 24-én d. e. 11 órakor nyilvános írásbeli árverés útján tövön eladja Radnalajosfalva község saját használatára kihasított „Grezner“ nevű erdejében **7 k. holdon lévő fenyő-állományát.**

Az állomány 80—100 éves lúcfenyő szálerdő, 0.6 sűrűségű.

Az erdőterület Radnalajosfalva község határában fekszik, a MAV állomástól 50 kilométer távolságra.

Az árverési feltételek a beszercei m. kir. erdőigazgatóság segédhivatalában, a szamosvölgyi felső m. kir. erdőhivatalban és Radnalajosfalva község előljáráságán a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlattevők zárt borítékban lepecsételt ajánlataikat 1942. évi augusztus hó 24-én d. e. 11 óráig adhatják be a beszercei m. kir. erdőigazgatósághoz.

A bánatpénz 500 pengő, amelyet a fent jelzett időpontig a beszercei m. kir. erdőigazgatóság házipénztárához, vagy postán az erdőigazgatóság letéti csekk számlájára: „161.356. sz. Erdőigazgatóság letéti számla Beszerce“ kell befizetni.

Az ajánlattevők tudomásul veszik, hogy a megajánlott vételáron felül 3%-ot az erdőigazgatósági nyugdíjalap javára, 0.2%-ot az erdőtiszték gyermeknevelési alapjának javára kötelesek fizetni. Mivel a hozzájuttatás felett a M. Kir. Földművelésügyi, ill. Iparügyi Miniszterek döntenek, a vétel idejében való engedélyezésének a megszerzése a vevőt terheli.

Beszterce, 1942. évi augusztus hó 8-án.

(1986. sz.)

M. Kir. Erdőigazgatóság.
(3350/1942. sz.)

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A beszercei m. kir. erdőigazgatóság Besztercén, 1942. évi augusztus hó 24-én d. e. 12 órakor nyilvános írásbeli árverés útján eladja Óradna község saját használatára kihasított Csunzsi nevű havasi legelőjén található **lábónálló fáját.**

A havasi legelő faállománya: 30—60 éves lúcfenyő, sűrűsége: 0.7.

Az erdőterület Óradna község határában, a Vörös-patak völgyében, a község erdejétől keletre fekszik, a MAV állomástól 16 km távolságra.

Az árverési feltételek a beszercei m. kir. erdőigazgatóság segédhivatalában, a szamosvölgyi felső m. kir. erdőhivatalban és Óradna község előljáráságán a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlattevők zárt borítékban lepecsételt ajánlataikat 1942. évi augusztus hó 24-én d. e. 12 óráig adhatják be a beszercei m. kir. erdőigazgatósághoz.

A bánatpénz 1000 pengő, amely a fent jelzett időpontig a beszercei m. kir. erdőigazgatóság házipénztárához, vagy postán az erdőigazgatóság letéti csekk számlájára = 161.356. sz. „Erdőigazgatóság letéti számla Beszerce“ befizetendő.

Az ajánlattevők tudomásul veszik, hogy a megajánlott vételáron felül 3%-ot az erdőigazgatósági nyugdíjalap javára, 0.2%-ot az erdőtiszték gyermeknevelési alapjának javára kötelesek fizetni. Mivel a hozzájutás felett a M. Kir. Földművelésügyi, ill. Iparügyi Miniszterek döntenek, a vétel idejében való engedélyezésének megszerzése a vevőt terheli.

Beszterce, 1942. évi július hó 31-én.

(974. sz.)

M. Kir. Erdőigazgatóság.
(4441/1942.)

MEGVÉTELRE vagy cserébe keressük az alant felsorolt folyóiratok egyes füzeteit, illetőleg köteteit:

Aquila I—V. (1894—1898.) évfolyamait.

Bányászati és Kohászati Lapok XL. (1926.) évfolyamát.

Erdészeti Kísérletek XX. (1918.) teljes évfolyamát egy, és 3—4. füzetét két példányban.

Erdészeti Lapok X. (1871.) évfolyamát két példányban.

Erdészeti Ujság IX. (1904/1905.) évfolyamát.

Erdészeti Zsebnaptár I—III. (1881—1883.), XXV. (1907.) és XXXVI—XXXVIII. (1917—1919.) évfolyamait.

Kárpáti Vadász V. (1931.) évfolyamának 6. füzetét.

Kertészeti Szemle II. (1930.) évfolyamának 1—6. füzetét és III. (1931.) évfolyamának 8—9. füzetét.

Kísérletügyi Közlemények I—XV. (1898—1912.) évfolyamait és XVI. (1913.) évfolyamának 1. füzetét.

Nimród IV. évfolyamát (1916.)

Revista Padurilor XXV—XXXIII. (1911—1921.) és XV. 1901.) valamint XVIII. (1904.), XIII. (1899.) és I—XI. (1887—1897.) évfolyamait.

Sumarski List I—X. (1877—1886.) évfolyamait.

Természettudományi Közönlöny Pótfüzetei 1. (1883.), 49—51. (1899. évi 1—3. sz.), 77. (1905. évi 1. sz.), 97. (1910. évi 1. sz.), 133—136. (1919. évi 1—4. sz.) és 145—148. (1922. évi 1—4. sz.) számú füzeteket.

Turistaság és Alpinizmus I—XVI. (1911—1926.) évfolyamait.

Vadászat I. (1918. évfolyamát.

VII. (1924.) évfolyamának 15., 18. és 21. füzetét.

VIII. (1925.) évfolyamának 2. és 23—24. füzetét.

Vadászat és Allatvilág I—VIII. (1899—1906.); X. (1908.); XII. (1910.) és XVII—XVIII. (1916—1917.) évfolyamait.

Vadászlap I—XVIII. (1880—1897.) évfolyamait.

Vadászat (Halászat, Weekend, Turisztika) I—II. (1933—1934.) évfolyamait.

Vadászujság (Marosvásárhely) I—IV., (1922—1925.) évfolyamait.

Vízügyi Közlemények IX. (1923.) évfolyamát és az V. (1915.) évfolyam 4. füzetét.

Országos Erdészeti Egyesület
Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

A rend kedvéért!

Nagyon kérjük t. olvasóinkat, szíveskedjenek a magyar erdőtisztakar tagjainak **név-, cím-, rang- és lakásváltozását** nekünk minden alkalommal bejelenteni, *hogy mindenkinek megadhassuk, ami őt megilleti.*

Az „Erdészeti Lapok“ esetleg **elvesztett példányainak a pótlását** is csak akkor vállalhatjuk, ha t. tagtársaink és előfizetőink **cím- és lakásváltozásukat** velünk idejében közlik.

Kérjük azonban, hogy a **pótlás iránti igényüket** az illető füzet megjelenése után **két héten belül** szíveskedjenek bejelenteni, mert később nem áll módunkban a kért füzeteket díjtalanul megküldeni.

Az „Erdészeti Lapok“ 1942. évi VIII. füzetének a tartalma:

Egyesületünk érdekképviseleti megbízása	351
Dr. Fehér Dániel: Néhány megjegyzés Karunk térbeli fejlesztésének kérdéséhez. — (<i>Einige Bemerkungen zur Frage der räumlichen Entwicklung unserer Fakultät. — Quelques remarques relatives à la question de l'agrandissement de notre Faculté. — Some Remarks Concerning the Expansion of Our Faculty.</i>)	354
Kovács József: Tanulságos adatok a boldog békeidőkből. — (<i>Lehrreiche Angaben aus den glücklichen Friedenszeiten. — Détails instructifs des temps de paix. — Some Instructive Data of Pre-War Forestry.</i>)	362
Hivatalos közlemények. — (<i>Amtliche Mitteilungen. — Communications officielles. — Official Communications.</i>)	
A m. kir. földművelésügyi miniszternek 84.800/1942. F. M. számú rendelete az alerdészeti különbözeti szakvizsga és az erdőőri szakvizsga anyagának és letételének szabályozása tárgyában	370
A m. kir. közellátási miniszter 65.011/VIII. 2.—1942. sz. rendelete a nyers, kapart fenyőgyanta ára tárgyában	376
A m. kir. földművelésügyi miniszternek 20.000/1942. F. M. számú rendelete a vadászati tilalmi idők megállapítása tárgyában kibocsátott 160.000/1941. F. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek a módosítása tárgyában	376
Irodalom. — (<i>Literatur. — Bibliographie. — Reviews.</i>)	
J. Köstler: Offenbarung des Waldes. (<i>M.</i>)	377
Erdészeti Földméréstan I. r. (<i>Kondér István.</i>)	378
Trauer Ervin dr.: Erdőgazdasági alapismeretek. (<i>M.</i>)	380
Acta Botanica	380
vitéz Nádujfalvi József dr.: A gazdasági munkabérek (<i>M.</i>)	381
Hazai folyóiratok	381
Külföldi lapszemle	384
Különlélek. — (<i>Verschiedenes. — Divers. — Notes.</i>)	
Halálozások:	
Szarkássy János †	389
Simonek János †	389
Személyi hírek	389
Nyúlkiállítás Szent István hetében	389
Vizslahírek	390
Hirdetések. — (<i>Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.</i>)	392

Felelős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

Kedves Vadász Testvér!

A nemrég megindult és napjainkban szemünkkláttára lejátszódó világrendezés irányító elve, mindent a legcélszerűbben a legkisebb lehetőségekből is a legnagyobbat alkotni. A vezetők kimondották a nagy programot; szaktudást, szakembereket mindenhova. Nagy lendülettel, fiatalos energiával, akadályt nem ismerő akarattal viszik ezt végig az élet minden megnyilatkozásában. Ebben a nagy ujjáalakulásban jövője csak annak az embernek van, aki el van látva alapos szaktudással.

Vadásztestvér! Ebben a nagy harcban megdobbán a te önérzetes, bátor, büszke vadász szíved is. Én is lépést akarok tartani a korrall. Látjuk, érezzük nemes vágyadat, óhajodat, de tudjuk azt is, hogy ehhez nem elég a nemes szándék, ide szakismeret is kell. Ezt szolgálja a nemrég megjelent, nagy közkedveltségnek örvendő, kitűnő vadászati szakírók közreműködésével szerkesztett „Vadászati Útmutató“ XV. évfolyamának ú. n. jubiláris kötete, mely rendkívül díszes kiadásban, sűrűnyomatos 800 oldal terjedelemben óhajítja közölni a vadászati szakismereket és összes tudnivalókat.

E kitűnő vadászati szakkönyv bonyolult vadászati szakkérdésekben hű kísérője, megbízható benső barátja és segítőtársa kíván lenni vadászati ügyek intézésénél, vadászatoknál. Igaz, ősi, töretlen vadászszellem sugárzik e mű minden sorából. A munka nagy feltűnést keltett és a vadásztársadalom meleg érdeklődéssel fogadta. Már csak néhány száz példány van belőle. Kedves Vadásztestvér, siess, tedd póstára mielőbb rendelésedet, mert a könyveket a megrendelés sorrendjében küldjük. A könyv eleven, lüktető stílusa valóságos vadászélményt nyújt.

Ha azt akarod, hogy vadásztársaid igaz, vérbeli, haladást kedvelő szakembernek tartsanak, nem hiányozhat e mű íróasztalodról, könyvtáradból. Fogadd szeretettel, érdeklődéssel.

A mű bolti ára 15 pengő. Megrendelés a mellékelt megrendelőlapra, Vadásztestvéreinknek a közeli napokban postára tett megrendelése esetén 40%-os könyvnapki engedménnyel, vagyis 9.— pengőért szállítjuk a művet.

Várva nb. megrendelésedet, maradunk vadászbajtársi üdvözléssel:

A „VADÁSZATI ÚTMUTATÓ“
szerkesztője és kiadója.

Néhány szó a tartalomról.

A **hiuz és vadászata** című közlemény kitünő szakavatott tollal adja elő a hiuz életmódját, természetét, szokásait és vadászati módjait. Elmondja még e közlemény a duvadirtó-használati ebekkel való vadászatát, amelyből az összes duvadirtó ebeket is megismerhetjük. E közlemény azért is szenzációs, mert ebből a tárgykörből nemcsak a magyar, hanem a külföldi vadászati szakirodalomban ismertetés ily nagy terjedelemben nem jelent még meg.

Megismeri a **magyarországi vadászati viszonyokat**, az összes vadászati statisztikai adatokat és **Magyarország vadászati jövőjét**.

Kitünő tanácsot ad az agancsok fejlesztése és színezése tekintetében, valamint az agancsképzésekben.

A **fácán- és nyultenyésztők** vadászai az összes kitünő tenyésztési tanácsokat és gyakorlati ismereteket meríthetnek.

A **les-vadászok** örömeiket lelhetik e vadászati mód sok kép által kísért szakszerű leírásban, éppúgy megtanulja a fiatal vadász, mit jelent a „**vadászsákmány**“, kié az a vad, amelyre többen löttek. Mit kell tudnia és mit illik tudnia minden magyar igaz vadásznak.

Megismeri belőle visszatért erdélyi és Székelyföld vadászati kincseit. Az ős kókor vadjait és vadászait. A **bölenyvadászatot**. Érdekfeszítő és szakszerű olvasmányban a magasba kísérheti a ragadozók mintaképét, a **sokoldalú hóját**, a levegő e fekete, impozáns lovagját, elkíséri az olvasót a **délvidéki vizivadászatokra** és megismeri a vadrucák vadászati módját, majd szép képet fest a hazánk **solymászati renaissance-áról**, mely szép festői alakban közli a solymászat viseletét és fogásait.

Külön érdekességet képez és kitünően sikerült képekkel mutatja be a vadászeb-rovatban az összes vadászkutyákat, megismerteti azok használatát és minden szokásait, valamint élettani sajátosságait.

A vadászati közgazdasági jelentőségében tudomást szerez a lőtt vad és élő vad forgalmáról, majd a tenyész-vad juttatás kérdésében, éppúgy a **vad-kereskedelem**, a vad szakszerű kezelése, szállítása és átvétele tekintetében, tudomást szerez a vadászati kiállításokról és főuri vadászatokról.

A **vadászati jog** teljes komplexumát adja a **vadászati törvénytől** kezdve, az ezzel kapcsolatos és érvényben lévő valamennyi miniszteri rendeletek, elvi jelentőségű határozatok és közigazgatási bírósági döntésekkel együtt, amelyek ismerete nélkül ma, vadász nem gyakorolhatja a vadászati jogát.

A **visszatért területek vadászai** részére külön összefoglaló tájékoztatást nyújt mind a vadászati jog, törvények, rendeletek, fegyvertartási szabályok, vadászati- és fegyveradó, mind a vadászbérek leszállítása tárgyában.

Rendkívül sok, itt fel nem sorolható gyakorlati és elméleti tanácsokkal szolgál, amelyeknek a vadászok lépten-nyomon hasznát látják. Közli a vadászgazda havi teendőit minden hónapra nézve, részletesen ismertetve.

A vadőrök, erdőőrök, erdészek gyakorlati teendőivel, jogaival és kötelességeikkel külön rovatban ismerteti meg az olvasót a fennálló jogszabályok és rendeletekkel együtt.

Halászat-horgászat részletes ismertetésével kapcsolatban elmondja a horgász négy évszakát, bemutatja az új pisztráng-fajt a magyar faunában és közli a halászati rendeleteket is.

Kiegészíti e gyakorlati vadászati szakkönyvet egy értékes szaccím-tár, mely a földművelésügyi minisztérium teljes címtárán kívül sok gyakorlati cím mellett a vadásztársaságok, vadászati tudósítók és vadászati felügyelők címtárát is magában foglalja.

Végül megtudja az olvasó, miért különösen érdekes Erdély madárvilága és megismeri a különböző helyeken végzett egyidejű madármegfigyeléseket.

L E V Á G A N D Ó!

Megrendelés:

A
VADÁSZATI UTMUTATÓ
tek. K i a d ó j á n a k

BUDAPEST

Ezennel megrendelem önöknél a kiadásukban megjelent

VADÁSZATI UTMUTATÓ

című vadászati szakkönyvet díszkötésben: 1 példányt 9.— P-s vételárban és kérem a könyvet postán:*

1. utánvétel mellett számla kíséretében megküldeni.
2. megküldeni 2 havi részletre. (Ára 10. — pengő plusz portó.)

Kelt _____, 1942 _____ hó _____ n.

Tisztelettel

* A nem kívánt szövegrész törlendő.

alíírás.

A Megrendelő:

Neve:

Állása:

Lakhelye:

U. p.

..... utca szám

..... vármegye.

NYOMTATVÁNY

3 fillér

A

VADÁSZATI UTMUTATÓ

tek. Kiadójának

BUDAPEST, II,

Fő-u. 32. Kapucinus Nyomda